

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
ім. А. С. Макаренка

Н. В. СТЕФІНА

ХРЕСТОМАТІЯ З ХОРОВОГО ДИРИГУВАННЯ

*навчально-методичний посібник
для студентів вищих навчальних закладів*

Випуск II

ЧАСТИНА 1

Суми – 2014

УДК 78.071.2:78.087.68

ББК 85.941.90я73

Х 93

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
як навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів
(лист № 1/11-5133 від 08.04.2014 року)*

Рецензенти:

- Т. П. Танько* – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету мистецтв та дошкільної освіти Харківського Національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди;
- О. Г. Стахевич* – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри вокального мистецтва Сумського державного педагогічного університету ім. А. С. Макаренка;
- Є. В. Карпенко* – голова асоціації композиторів Сумського обласного об'єднання Національної Всеукраїнської музичної спілки, композитор, хоровий диригент, доцент.

Х 93 Хрестоматія з хорового диригування : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів : випуск II. Частина 1 / уклад. Н. В. Стефіна. – Суми : СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2014. – 152 с.

Основу посібника складає програмний матеріал з хорового диригування для студентів II курсів та викладачів, який апробовано експериментально в Сумському державному педагогічному університеті ім. А. С. Макаренка протягом 1980 – 2013 рр. Посібник включає: народні пісні (обробки), твори українських та зарубіжних композиторів різних стилів, жанрів, епох, без супроводу і з супроводом. Запропоновано оригінальні підходи щодо професійно-педагогічної підготовки майбутніх вчителів музики – хормейстерів.

Хрестоматія може бути адаптована в курс вивчення хорового диригування як навчально-методичний посібник для студентів і викладачів середніх і вищих педагогічних, музично-педагогічних та мистецько-культурних навчальних закладів.

УДК 78.071.2:78.087.68

ББК 85.941.90я73

© Стефіна Н. В., 2014

© СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2014,

ПЕРЕДМОВА

Дана «Хрестоматія з хорового диригування», випуск II (у п'яти частинах) упорядкована у відповідності до завдань навчальної дисципліни «Хорове диригування» та може бути адаптована в курс вивчення хорового диригування як навчально-методичний посібник для студентів другого курсу і викладачів середніх і вищих педагогічних, музично-педагогічних та мистецько-культурних навчальних закладів. Вона є логічним продовженням раніше виданої «Хрестоматії з хорового диригування», випуск I (для студентів 1-го курсу).

Хрестоматія має 5 частин, об'ємна (349 творів) за змістом, включає кращі твори (без супроводу, з супроводом) різних епох, стилів, жанрів: народні пісні (обробки), популярні та маловідомі хорові твори української і зарубіжної класики, сучасних композиторів. В короткій анотації-рекомендації, що супроводжує кожен твір, висвітлюються характерні особливості даного твору та основні диригентсько-виконавські завдання.

Основне призначення посібника – допомога викладачам хорового диригування і студентам 2-го курсу у підборі необхідного вокально-хорового репертуару. Зважаючи на неоднорідність (професійно-педагогічний рівень) контингенту студентів (без музичної підготовки, випускники ДМШ, педагогічних та музично-педагогічних коледжів, училищ мистецтв та культури), ми упорядкували хорові твори, спираючись на диригентські завдання навчальної дисципліни «Хорове диригування», а також на принципи доступності, від простого до складного та на власний багаторічний досвід.

Враховуючи те, що в теперішній час недостатньо навчально-методичної, хрестоматійної літератури з хорового диригування, дана «Хрестоматія з хорового диригування», випуск II (у п'яти частинах) стане для викладачів і студентів 2-го курсу педагогічних, музично-педагогічних та мистецько-культурних середніх та вищих навчальних закладів джерелом необхідної інформації, практичної диригентсько-хорової підготовки, сприятиме надбанню ними власного професійно-педагогічного досвіду як майбутніх педагогів-музикантів-хормейстерів, керівників навчальних, самодіяльних та професійних колективів.

Пояснювальна записка

Успішне вирішення завдань музично-естетичного та художньо-творчого розвитку дітей засобами хорового співу знаходиться в прямій та безпосередній залежності від рівня професійно-педагогічної майстерності, ерудиції, культури вчителя музичного мистецтва-хормейстера. Тому навчальна дисципліна «Хорове диригування» займає центральне місце в циклі спеціальних дисциплін, які вивчає майбутній фахівець на протязі всіх років навчання (заняття індивідуальні).

Мета навчальної дисципліни «Хорове диригування» – виховати висококваліфікованого фахівця, здатного вирішувати важливі завдання музичного виховання в такому виді музичної діяльності як хоровий спів, прищепити необхідні диригентські, технічно-виконавські вміння, навички для організації та проведення вокально-хорової діяльності учнів шкіл різного типу в умовах урочної та позакласної роботи, допомогти студенту оволодіти елементами педагогічної майстерності.

Основними завданнями на другому курсі навчання хорового диригування являється:

- поглиблення знань з теоретичних основ техніки диригування, вдосконалення вмінь, навичок диригування, подальше засвоєння простих диригентських схем в різних динамічних показниках, темпах, різному характері звуковедення: основні диригентські схеми (2/4; 3/4; 4/4); моменти вступів, зняттів; звуковедення legato і non legato; розмежування функцій рук та взаємозамінність лівої та правої рук (при показі витриманих звуків, динаміки, кульмінації музичного твору та при управлінні хоровими голосами і музичним супроводом);

- розвиток диригентського апарату: посилення уваги до формування кистьової техніки; поєднання різних ритмічних малюнків у правій і лівій руках; засвоєння прийомів показу пунктирного ритму;

- оволодіння прийомами дробленого вступу (на неповну долю) на різних долях такту в основних розмірах;

- засвоєння прийомів показу характеру звуковедення staccato, акцентів (роль кисті при виконанні цих штрихів);

- показ різних варіантів синкоп у диригентському жесті;

- відпрацювання прийомів «вступів» з різних долей у різних динамічних відтінках і темпах;

- оволодіння прийомами переходу до швидких і повільних темпів;

- засвоєння прийомів виконання різних видів фермат («що знімаються», «що не знімаються», «на паузі», «на тактовій рисці») на різних долях такту, комбінованого зняття фермат;

- засвоєння диригентських прийомів показу шестидольного метру: 6/8, 6/4, з використанням (в залежності від темпу і характеру) диригентських схем «на чотири» («шестидольна» – повільні темпи) та «на два» («дводольна» – подовжений рух у швидких темпах);

- оволодіння прийомами передачі pp, ff, ppp, fff, рухливої (crescendo і diminuendo) та контрастної динаміки (subito f, subito p; sforzando, акценти);

- оволодіння прийомами показу елементарного чергування простих і складних розмірів.

Відповідно до певного порядку засвоєння і вдосконалення певних груп диригентських прийомів, знань, умінь і навичок усі твори (без супроводу, з супроводом) у даній хрестоматії угруповані в досить об'ємних п'яти частинах:

I. Розмежування функцій рук.

II. Темпи. Фермати.

III. Динаміка. Синкопи. Staccato.

IV. Шестидольний розмір.

V. Елементарне чергування простих і складних розмірів.

Але такий розподіл навчального матеріалу умовний, оскільки кожен твір, можна використовувати для одночасного оволодіння студентами різними диригентсько-виконавськими навичками відповідно до програми навчальної дисципліни «Хорове диригування», 2-ий курс.

Частина I

Розмежування функцій рук

Твори без супроводу

Ой ходить сон

Українська народна пісня

Обробка М.Макоди

Tranquillo

Ой хо-дить сон ко-ло ві-кон. а дрі-мо-

- та ко-ло пло-та. Пи-та-єть-ся сон дрі-мо-ти:

Ой ходить сон

«Де ми бу-дем но-чу-ва-ти?» А де ха-та теп-лесень-

«А де ха-та

- ка, а ди-ти-на ма-ле-сень-ка.

теп-лесенька, ма-ле-сень-ка. Ту-ди пі-ду

А в нас ха-та

но-чу-ва-ти і ди-ти-ну ко-ли-ха-ти». Лю...

теп-ле-сень-ка, а ди-ти-на ма-ле-сень-ка.

Лю-лі, лю-лі. Хо-ди до

Кто внимаєт без волнен'я
Солов'я ночному пенью:
Тьо, тьо, тьо, тьо, тьо, тьо,
Цир, цир, цир, цир, цир,
Тьо, тьо, тьо, тьо, тьо!
Солов'я ночному пенью

И лягушке петь охота.
И несётся из болота:
Ква, ква...
Ква, ква...
Ква, ква...
И лягушке петь охота.

Наш пастух запел от скуки.
Повторяя птичьи звуки:
Тьо, тьо, тьо, тьо, тьо, тьо,
Цир, цир, цир, цир, цир,
Тьо, тьо, тьо, тьо, тьо!
Повторяя птичьи звуки.

Громко пел он на опушке.
Как в пруду поют лягушки:
Ква, ква...
Ква, ква...
Ква, ква...
Как в пруду поют лягушки!

Звуковедення – легке legato. Диригентський жест повинен передавати м'яке звучання хору. Певна складність полягає у розмежуванні функцій рук при показі почергових вступів та зняттів хоровим голосам.

Вечер

Вірші Д.Тонського

Музика О.Алябєва

Перекладення для хору О.Салоннікової

Повільно

за-си-на-є сад,
дремлет ста-рый сад.

Ти-хо ве-чо-рі-є,
Ве-чер на-сту-па-єт,
за-си-на-є сад,
дремлет ста-рый сад,

і тро-ян-ди ніж-ні
ро-зы за-сы-па-я,
ллють свій а-ро-мат,
ллют свой а-ро-мат,

-мат, а-ромат? Ру-чей жур-чит вот-да-ле-нье, и вет-ры ли-стовой шу-
 -мат. вет-ры шу-
 -мят тра-ла-ла-ла, тра-ла-ла-ла, тра-ла-ла-ла. Тра-
 -мят. Тра-ла-ла-ла, тра-ла-ла-ла.
 -ла-ла-ла-ла-ла, тра-ла-ла-ла-ла-ла, тра-ла-ла-
 12. -ла. шу-мят. -ла, тра-ла-ла-ла. И вет-ры ли-стовой шу-мят, ли-стовой шу-мят. Не
 -ла. И вет-ры шу-мят. Конiec

Вот липы снова в цветенье,
 Ты чувствуешь их аромат?
 Ручей журчит в отдаленье,
 И ветры листвою шумят.

Не знаю лета чудесней,
 Ты слышишь, как зяблик поёт?
 Задорной, радостной песней
 Он славит тепла приход.

В лесу кукует кукушка,
 Стрекозы слетелись на пруд,
 — Глядите, — просит опушка, —
 Как липы опять цветут!

Диригентський жест – legato, більш енергійний у заспіві. Робота над твором сприятиме вихованню навички диригентської свободи управління хором.

Утренний привет

Із циклу «Прекрасна мельничиха»

Вірші В.Мюллера

Музика Ф.Шуберта
Перекладення для хору В.Самаріна

Помірно

С доб-рым ут - ром, ми - лый аш - гет мой! За - чем сму - ги - ласт.

С.
А.
Т.
Б.

p (Закр. ротом)

ты дунной, к ждалт сов - сем и - по - го...
ждалт и - по - го... У - жель пок - лон мой

То - гда в до - ро - гу
о - горчили, у - жель мой взляд те - бя скупил? (Закр. ротом)

сно - ва, то - гда в до - ро - гу сно - ва, в до - ро - гу сно - ва,

Твір корисний для роботи над розмежуванням функцій рук (мелодія – ліва рука; витримані акорди – права рука) у зв'язку з різним ритмічним малюнком у хорових партіях.

Занялася зоря

Вірші І.Сурикова

Музика В.Сокольського

Allegro vivace

mf

C. I
II

1. За - ня - ла - ся за - ря; ско - ро соли - це взой - дёт.
2. От цве - тов на по - лях льёт - ся за - пах кру - гом;

A.

Слы - шись... чу!.. со - ло - вей щёлк - нул где - то, по - ёт,
и си - я - ет ро - са на тра - ве се - ре - бром,

leggiere

Слы - шись... чу!.. со - ло - вей щёлк - нул где - то, по - ёт.
и си - я - ет ро - са на тра - ве се - ре - бром.

leggiere

Всё яр - чей и яр - чей пе - ре - ли - вы за - ря;
Над ре - кой, на - кло - нясь, что - то шеп - чет ка - мыш;

слов - но пар над ре - кой под - нял - ся по - смо - три.
в кру - гом на по - лях не - про - буд - на - я тишь.

Всё яр - чей и яр - чей пе - ре - ли - вы за - ря.
А кру - гом на по - лях не - про - буд - на - я тишь!

Ліричний характер твору потребує диригентського жесту легке legato. Слід звернути увагу на ритмічний малюнок, особливості музичного фразування та пов'язані з цим покази дихання, вступів та зняттів, розмежування функцій рук (мелодія – ліва рука, витримані звуки – права рука).

Осінь починається

Вірші М.Лисича

Музика Ю.Щуровського

Помірно

С.
Лис-тя з кленів па- да- є,—
А.
лі-то вже ми- на- єть-
Та- не літ- ня пі- сень- ка —
—ся. Та- не літ- ня пі- сень- ка,
о- сінь по- чи- на- єть- ся.
о- сінь по- чи- на- єть- ся.

Рухливо

Лі- то вже ми- на- єть- ся, о- сінь по- чи- на- єть- ся.
Та- не літ- ня пі- сень- ка, о- сінь по- чи-

1 2 *росо гіт.*

- на - еть - ся. о - сінь по - чи - на - еть - ся.
росо гіт. росо гіт. на - еть - ся.

Листя кленів падає,—
Літо вже минається.
Тане літня пісенька —
Осінь починається.

У тумані зіронька
Вдосвіта купається
І сміється радісно —
Осінь починається.

Літо вже минається,—
Осінь починається.
Тане літня пісенька —
Осінь починається.

Журавлі курликають,—
Лунко одзиваються.
Тане літня пісенька —
Осінь починається.

Звуковедення – легке legato – повинно передавати ліричне звучання хору. Рекомендується звернути увагу на почерговий показ хоровим голосом вступів та зняттів як кожною рукою окремо (розмежування функцій рук), так і двома руками; зміни темпу (15 такт); динамічну палітру твору; фермату між тактами (22-23 тт.); фермату в кінці твору, що знімається (24 такт).

Дружба

Російський текст Е.Александрової

Музика Л.ван Бетховена

Рухливо, урочисто

C. *f*

Друж-ба- вот ис- го- чник счастья и ра- до-сти! Друж-ба,

A. Друж-ба- вот

Друж-ба- вот ис- го- чник счастья и ра- до-сти! Друж-ба,

Друж-ба- вот

друж-ба- вот ис- то- чник счастья и ра- до-сти. Друж-ба,

Друж-ба- вот

Друж-ба- вот ис- то- чник сча-стья и ра- до-сти. Друж-ба,
 Друж-ба- вот ис- то- чник сча-стья и ра- до-сти. Друж-ба,
 Друж-ба- вот

Повільно

Друж-ба- вот ис- то- чник сча-стья и ра- до-сти.
 Друж-ба- вот

Урочистий і в той же час рухливий характер твору потребує легкого *non legato*. Певна складність полягає у показі різним хоровим партіям (канон) початку музичних фраз на першу і другу долі такту і зняттів на третю долю, що вимагає розмежування функцій рук.

Лянок

Білоруська народна пісня

Обробка С.Грибкова

Спокійно

С. *p*
 1. Ох, і се-я-ла Уль-я-ні-ца ля-нок, ох, і
 А.

се-я-ла І-ва-нау-на ля-нок. Ох, сэр-ца ля-нок, ма-я

ра-дасць ты, ля - нок усё бя - лю - сень - кі ку - жа - лёк. 2. Ох, і

рва - ла Уль - я - ні - ца ля - нок, ох, і рва - ла І - ва - нау - на ля -

- нок, ох сэр - ца ля - нок, ма - я ра-дасць, ты ля - нок усё бя

лю - сень - кі ку - жа - лёк. 3. Ох, і тка - ла Уль -

3. Ох, і тка - ла Уль - я - ні - ца ля -

- я - ні - ца ля - нок ох, І - ва - нау - на

- нок, ох, і тка - ла І - ва - нау - на ля - нок. Ох

сэр - ца ля - нок ра - дасць ля -

сэр - усё ца ля - нок, ма - я ра - дасць ля -

- нок бя - лю - сень - кі ку - жа - лёк. 4. А сат -

Музична партитура для голосу та фортепіано. Третій і четвертий куплети. Ключ: два дізми (D major). Темп: Moderato.

Система 1:
 - кау - шы ды са - ро - чак на - шы - ла. А сат - кау - шы ды бя -
 - кау - шы а сат - кау - шы

Система 2:
 - ле - вых на - шы - ла. Ох, сєр - ца ля - нок. ма - н

Система 3:
 ра - дасць ты ля - нок, усє бя - лю - сєнь - кі ку - жа - лєк.

Диригентський жест – legato, більш енергійний у третьому і четвертому куплетах. Робота над твором сприятиме вихованню навички диригентської свободи управління хоровими голосами, розвитку емоційності та музичного мислення студента.

Дивная новина

Колядка

Обробка А.Гнатишина

Музична партитура для голосу та фортепіано. Ключ: два бемоль (B minor). Темп: Moderato.

Система 1:
 С. Ра - дуй - те - ся всі лю - ди праз, ра - лість з не - ба
 А.

Система 2:
 Ве - се - ла - я нам но - ви - на, по - ро - ди - ла Ді - ва Сп - на,
 прий - шла до нас. Ве - се - ла но - ви - на,

Ma - ri - я, Ma - ri - я, Ma - ri - я. Be - се - ла мо -

Ma - ri - я, Ma - ri - я, Ma - ri - я. Ma - ri - я. Be - се - ла - я нам по - ви - на,

ви - на, по - ро - ди - ла Ді - ва Си - на, Ma - ri - я, Ma - ri - я.

по - ро - ди - ла Ді - ва Си - на, Ma - ri - я, Ma - ri - я, Ma - ri - я.

Зійшов до нас з висоти,
щоби світ грішний спасти.
Веселая...

Алилуя, честь Її,
Слава Діві Марії!
Веселая...

Звуковедення – legato, більш енергійне у приспіві («Веселая новина...»).
Необхідно звернути увагу на чіткий показ ауфтактів до вступів і зняттів, розмежування
функцій рук при управлінні хоровими голосами.

За річкою, за Дунаєм

Українська народна пісня

Обробка М.Леонтовича

Помірно

т. I
11

1-4, 7-9. За річ - ко - ю за Ду - на - ем, за річ - ко - ю за Дуна - ем,

в.

ко - за - чень - ко ко - нем гра - е.

Гей!

За річкою за Дунаєм, (2)
Козаченько конем грає.

Козаченько конем грає, (2)
Дівчиноньку підмовляє:

Дайся, дівча, на підмову (2)
Козакові молодому».

«Бодай козак щастя не мав, (2)
Що він з мене вінок ізняв».

«Не я з тебе вінок ізняв, (2)
Зняла з тебе охотонька.

Зняла з тебе охотонька, (2)
Козацькая розмовонька».

Дівча сина породило, (2)
Барвіночком постелило.

«Не йдіть, дівки, по калину, (2)
Бо збудите мі дитину.

Не рвіть, дівки, барвіночку, (2)
Бо збудите дитиночку».

Диригентський жест – legato. Основні виконавські труднощі: чіткий показ вступів і зняттів, розмежування функцій рук (підголоски), показ фермат, що не знімаються (6 такт) та знімаються (12 такт).

Подоляночка

Українська народна пісня

Обробка Л.Ревуцького

Не поспішаючи

до землі при_па_ла, сім літ не вми_ва_ла, бо ве_ди не ма_ла.
впа_ла, до землі при_па_ла, бо не ма_ла.

Ой у_стань, у_стань, ой устань, у_стань
а tempo Ой у_стань, по_до_ля_ноч_ко, ой у_стань, ой устань, по_до_ля_ночко, ой устань,

мо_ло_де_сень_ка, у_мий сво_є лич_ко, та личко бі_лень_ке,
ой у_стань, у_мий лич_ко, лич_ко.

бі_жи до Ду_на_ю, бе_ри мо_лодень_ку, бе_ри ту, що скра_ю.
Бі_жи до Ду_на_ю, бе_ри, що скра_ю.

Ліричний характер веснянки потребує легкого legato. Рекомендується звернути увагу на показ почергових вступів хоровим партіям (канон) на першу, другу і третю долі та зняттів на третю долю; розмежування функцій рук.

До двору, женчики

Українська народна пісня

Обробка Р. Скалецького

Помірно

1. До дво_ру, жен_чи_ки, до дво_ру.
2. А вже та_я ве_че_ря не ми_ла,

зго-ту-вав нам наш гос-по-дар ве-че-рю-ши-ро-ка-я ни-воч-ка вто-ми-ла.

3. Не так та-я ни-воч-ка, як го-ни.

С. А. шо зай-ня-ли ши-ро-кі-ї за-го-ни.
Т. Б. *mf* ши-ро-кі-ї

Ой не так ті,
Ой не так го-ни, як сно-пи.

4. Ой не так ті.

С. А. шо по-си-ли по чо-ти-ри до ко-ви.
Т. Б.

Звуковедення – легке *non legato*, більш енергійне у четвертому куплеті. Треба звернути увагу на розмежування функцій рук; чіткий показ хоровим голосам почергових вступів та зняттів; відтворення в жесті динамічних відтінків.

На вулиці скрипка грає

Українська народна пісня

Обробка С.Калужного

Рухливо, з гумором

С. А.
Т. Б. *mf*

На ву-ли-ці скри-ка гра-є, бас гу-де.

На ву-ли-ці скри-ка гра-є, бас гу-де.

mf

Ме не ма ти не пус ка - є

Не пус ка - є

ви мов ля є.

на ву ли цю по гу лять.

Пус ти ж ме не.

По до ли ні

мо я ма ти, на ву ли цю по гу ля ти,

вів ці пас ла, на зби ра ла гор шик мас ла,

на ву ли цю по гу ля ти, з па руб ка ми

гор шик мас ла, мис ку си ру та й всіх хлоп ців

по гу ля ти

мис ку си

mp

жар ту ва ти. На ву ли ці скрип ка гра є,

за про си ла.

- ти,

- ру.

Me не ма ти

бас гу де, ви мов ля є.

не пус ка є на ву ли цю

не пус ка є на ву ли цю

по гу лять. На ву ли цю по гу лять.

по гу лять. На ву ли цю по гу лять.

Веселий, жартівливий характер твору потребує легкого *non legato*.

Показ дихання відбувається комбінованим жестом («зняття» – «вступ»). Слід звернути увагу на розмежування функцій рук на протязі всього твору та на зміну позицій рук (висока – Т, Б, мішаний хор; середня – С, А).

Венеція ночью

Вірші О.Фета

Музика С.Танєєва

Moderato

Т. I II

Б. I II

1. Всплес ки волн свер ка ют яр ко, у да ря ясь о гра нит; дрем лет

дрем лет

лев Свя то го Мар ка, дрем лет лев Свя то го Мар дрем лет

лев Сви то го Мар ка,

и ца - ри - ца мо - ря спит.
лев. Свя - то - го Мар - ка. и ца - ри - ца мо - ря
дрем - лет лев. и ца - ри - ца мо - ря
спит, и ца - ри - ца мо - ря спит.
спит, и ца - ри - ца мо - ря спит.

2. По каналам посребренным
Опрокинулись дворцы.
И блещет неслом бессонным
Запоздалые гребни.

3. Звезд сияют мириады.
Чутко в воздухе эфирном.
Осребренные громады
Веконым уснули сном.

Твір ставить перед виконавцями цікаві диригентські завдання. Необхідно зберегти єдиний характер жесту – legato – при різноманітній динаміці. Слід добиватись чіткого показу хору вступів і точних зняттів на різних долях такту.

Особливу складність являє розмежування функцій рук у зв'язку з різночасовими вступами тенорів і басів та різноманітним ритмічним малюнком хорових голосів.

На севере диком

Вірші М.Лермонтова

Музика О.Даргомижського

Спокійно

С. I
II
На се - ве - ре ди - ком сто - ит о - де - ло ко на го - лей вер.
А.
ши - не со - сна, и дрем - лет, ка - ча - ясь, и сне - гою ем - ну - чим
де - та, та, как ри - зой, о - на. И спит - ся ей все, что в нем.
О - де - та, как ри - зой, о - на. И спит - ся ей все.

ты не да-ла кой, в том кра-е, где солн-ца вос-ход, в том кра-е, где
и бинт - ся ей, что в кра-е, где солн-ца вос-ход, где солн-ца

солн-ца вос-ход, од-на и грус-тия, на у-те - се го-рю-чем
пре-

пре-крас-на-я паль-ма рас-тёт, пре-крас-на-я паль-ма рас-тёт.
пре-крас-на-я

Диригентський жест – legato. Основні диригентсько-виконавські завдання: емоційна напруга, агогічні і динамічні зміни, різноманітні вступи і зняття хорових партій (на дроблену і повну доли). Все це потребує диригентсько-виконавської свободи, тому цей твір рекомендується для вивчення з більш підготовленими студентами.

Девчонка везла воду

Вірші В.Вікторова

Музика В.Мураделі

Швидко

Дев-чон-ка вез-ла на во-зу
коз-

лен-ка, коз-ла и ко-зу.
Ле-сок про-ез-жа-ла, ча-

Девчонка везла на возу
Козленка, козла и козу.
Лесок проезжала, часок подремала —
Девчонка в лесу проспала,
Девчонка в лесу проспала
Козленка, козу и козла.

Аллилуйя

Музика О.Кожуховської

Музика О.Кожуховської

[illegible]

26

Веснянка

Українська народна пісня

Обробка О.Яковчука

Allegretto

mf

C. Ой на го_ронь_ці, на по_ло_ж_ні, мо_ло_днй ві_в_чар там о_та_ру пас.

A.

Він о_та_ру пас. на со_піл_ці грав, на со_піл_ці грав, вес_ну за_кликав.

mf

Ти при_йдн, при_йдн, вес_но крас_на_я, в не_бі за_сві_ти сон_це яс_не_є.

при_йдн, при_йдн.

При_не_ся до_щі, зли_ви теп_лі_ї, і по_днй са_ди буй_но_цвіт_ні_ї.

вес_но, при_йдн, вес_но.

pp

При_не_ся до_щі, зли_ви теп_лі_ї, по_днй са_ди буй_но_цвіт_ні_ї.

При_не_ся до_щі, зли_ви теп_лі_ї.

А весна йому усміхалася і веселою в небі гралася.

Під сонцем й дощем зацвіла земля і радіють всі,-

бо весна прийшла! Під сонцем й дощем зацвіла земля

і радіють всі,- бо весна прийшла! Ту-ру-ру-ру!

Ой на гороньці, на полонині
Молодий вівчар там отару пас.

Він отару пас, на сопілці грав,
На сопілці грав, весну закликав.

Ти прийди, прийди, весно красная,
В небі засвіти сонце яснее.

Принеси дощі, зливи теплії, | 2 р.
І полий сади буйноцвітнії.

А весна йому усміхалася
І веселою в небі гралася.

Під сонцем й дощем зацвіла земля | 2 р.
І радіють всі, - бо весна прийшла!

Лірична веснянка потребує диригентського жесту – legato. Певна складність полягає у розмежуванні функцій рук, що пов'язане з ритмікою і особливостями підтекстовки хорових голосів (наприклад, витримані звуки в одній партії і рухлива мелодія – в іншій).

Осінь

Вірші Д. Павличка

Музика Ж. Колодуб

Помірно

С. *p* Не_ бе_ са про_ зо_ рі,

А. *p* А...

мов гли_ бинь рі_ ки. Па_ да_ ють, як

зо_ рі з я_ во_ ра лист_ ки.

А над по_ лем нит_ ка дзво_ нить, як стру_

по_ лем

_ на. А...

За- жу- ри- лась квіт- ка — чу- є сніг во- на.

чу- є сніг во- на.

чу- є сніг во- на.

А...

Небеса прозорі,
Мов глибокі ріки.
Падають, як зорі,
З явора листки.

А над полем нитка
Дзвонить, як струна.
Зажурилась квітка —
Чує сніг вона.

Основні диригентські завдання: розмежування функцій рук (ліва – мелодія, права – витримані звуки в альтовій партії); показ синкоп у партії сопрано (4,12,18,22,27 тактах); технічно вірне виконання фермати на такті (19-20 тт.) та фермати, що знімається в кінці твору (30 т.) ; показ агогічних змін і динамічних відтінків. Диригентський жест – legato.

Щедрик

Українська народна пісня

Обробка М.Леонтовича

Allegretto

Соло
Ще-рик, ще-рик, шел- рі-воч-ка, при- ле- ті- ла ла- сті-воч-ка, ста- ла со- бі ро-со сті-ла.

Хор
при- ле- ті- ла ла- сті-воч-ка, ста- ла со- бі ро-со сті-ла.

pp simile

pp ста-

ше- бе- та-ти, гос- по- да-ря ви- клн-ка-ти: «Вий- ди, вий-ди, гос- по- да-рю,
-ла со- бі ше- бе-

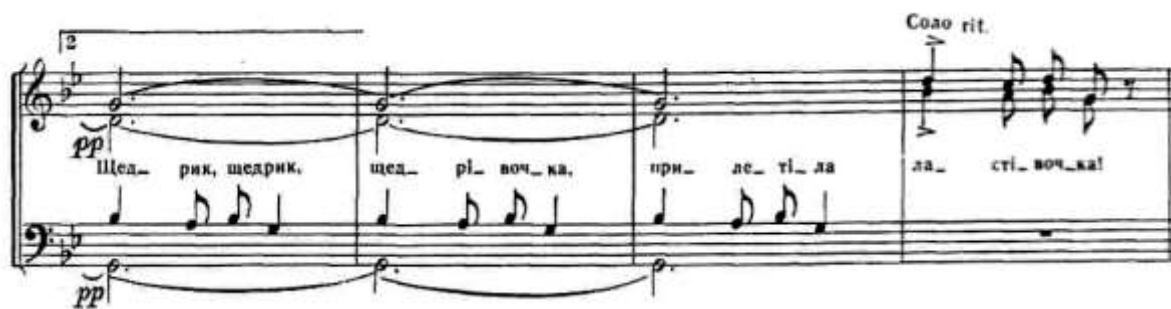
по- ди-ви-ся на ко-ша-ру, — *тр*
-та- ти, там о- вч-ки по- ко-ти-лись, а яг-ни-ч-ки

mf
на- ро-ди-лись. В те- бе то-вар весь хо-ро-ший. бу- деш ма-ти
В те- то-вар

f *dim.*
мір- ку грошей, в те- бе то-вар весь хо-ро-ший, бу- деш ма-ти мір- ку грошей.
хо- ро- ший, *dim.*

mf *pp*
В те- бе жін-ка чор- но- бро- ва.
Хоч не гро-ші, то по- ло- ва, в те- бе жін-ка чор- но- бро- ва.
mf *pp*
В те- бе жін- ка

Хоч не гро-ші, то по- ло- ва, в те- бе жін-ка чор- но- бро- ва. *1 Соло*
тр *pp* *pp*
росо а росо *dim.* *mf* *Шедрик, шедрик,*
М... *тр*

Твір ставить перед студентом різноманітні диригентсько-виконавські завдання: розкриття емоційного образу твору, розмаїття динамічної палітри, показ ритмічного малюнку хорових голосів вимагає розмежування функцій рук. Все це потребує свободи диригентського жесту, великої творчої активності.

Рекомендується для вивчення в другій половині навчального року.

Над річкою бережком

Українська народна пісня

Обробка М.Леонтовича

Allegretto

C.
A.
T.
B.

Гей, гей!

1. Над річ-ко-ю бе-реж-ком і-шов чу-мак

з ба-тіж-ком, гей, гей, з До-ну до

і-шов чу-мак з ба-тіж-ком, гей, до-му.

з До-ну до до-му. Гей!

// ну-вать.

Для повторення

Для закінчення

2. За плечима торбіння
Ще й латана святина,
Гей, гей, дочумакувавсь.
3. «Постій, чумаку, постривай,
Шляху в людей розпитай,
Гей, гей, чи не заблудивсь?»

4. «Мені шляху не питать,
Прямо степом мандрувать,
Гей, гей, долю доганять».
5. Пішла доля ярами,
Зеленими лугами,—
Гей, гей, не вмів шанувать.

Зміст даного твору, характер і виразність його музичної мови вимагає емоційно насиченого динамічного жесту, в якому повинні знайти відтворення: характер звуковедення *non legato* і *legato*, акцентування долей (відповідно до змісту твору); яскрава динаміка; агогічні зміни; різноманітна ритміка хорових голосів (розмежування функцій рук).

Miserere

Музика А.Лотти

Moderato *mp*

The musical score is written for Soprano (C.), Alto (A.), and Piano. The tempo is **Moderato** and the dynamic is *mp*. The lyrics are in Latin: "Mi-se-re-re me-hi se-cun-dum Ma-gnam mi-se-re cor-di-am tu-am! mi-se-re cor-di-am tu-am!". The score shows the vocal parts and the piano accompaniment. The piano part features a prominent bass line with many accidentals (sharps and naturals).

Твір корисний для роботи над розмежуванням функцій рук у відповідності з голосоведенням у хорових партіях.

Диригентський жест – *legato*

Свята ніч

Текст оригіналу Й.Мора

Музика Ф.Грубера
Перекладення для хору Л.Байди

Помірно

Вступ. Закінчення

Кода

С. Св - та ніч, ти - ха - я ніч.

А. Св - та

1. Св - та ніч, ти - ха ніч, яс - ність б'є
2. Св - та ніч, ти - ха ніч, гей, ут ри
3. Св - та ніч, на - ста - с, яс - ний блиск

Св - та ніч, ти - ха

а темпо

від зір - ниць. Дн - ти - нонь - ка Пре - свя - та
стьо - зи з віч. Бо Сми Бо - жий іде до нас
з не - ба б'є. В людєх - їм ті - ді Бо - жий Сми

та - ка яс - на мов зо - ря, спа - чн - ва - с
ці - лий світ лю - бо - в'ю, спас, ві - тай нам сви -
прий - шов ши - пі в Виф - ле - см, щоб спя - сти

в ти - хім сні в ти хім сні.
те - дя, Св - те Дн - тя!
ці - лий світ, ці - лий світ.

Церковний гімн виконується на Різдво. Написаний в 1818 р.

Диригентський жест – м'яке legato. Слід звернути увагу на голосоведення у хорових партіях, розмежування функцій рук, а у зв'язку з цим на особливості музичного фразування і динаміки, виконання фермат (4 такт), що знімаються.

Улетали лебеди

Вірші В.Приходько

Музика О.Туманян

Помірно, широко

С. *pp* *A...* *A...* (Закр. ротом) *A...*

А. *pp* *A...* *A...* *A...*

У_ле_та_ли ле_бе_ди с се_ве_ра на юг.

p *A...* *mp* *A...*

И те_ря_ли ле_бе_ли бе_лый-бе_лый пух.

dim. *pp* *mp* *mp*

То ли пух ле_бя_жий

Ой рана на Йвана

Білоруська народна пісня

Обробка О.Прохорова

Помірно, швидко

Ой ра - на на Йва - на,

Ой!

Ой ра - на

Ой!

на Йва - на, проці Йва - на ноч - ка ма - ла, ой ра - на

на Йва - на, ой ра - на на Йва - на. Ой ра -

Ой ра - на на Йва -

Ой ра - на на Йва - на

Ой!

- на на Йва - на

дзе ку - на - ла, на - ча - на - ла?

- на

Ой, рана на Йвана,
Проці Йвана ночка мала,
Ой, рана на Йвана,
Дзе купала, начавала?
Ой, рана на Йвана. (2)

Ой, рана на Йвана,
Што купала, вячэрала,
Ой, рана на Йвана,
Вячэрала варэнікі,
Ой, рана на Йвана. (2)

Ой, рана на Йвана,
Начавала у чыстым полі,
Ой, рана на Йвана,
У чыстым полі, у густым жыці,
Ой, рана на Йвана. (2)

Ой, рана на Йвана,
Чым купала, запівала,
Ой, рана на Йвана,
Запівала гарэлачкай,
Ой, рана на Йвана. (2)

Веселий характер пісні може бути переданий легким, але чітким жестом.

Ясний показ у рухливому темпі перекликів між хоровими партіями сприяє виробленню навички функціональної скоординованості кожної руки (розмежування функцій рук) при управлінні хором.

Ноктюрн

Вірші Р.Рождественського

Музика А.Бабаджаняна
Перекладення для хору В.Моделя

Помірно швидко

С. А. Т. Б.

1. Меж - ду мно - ю и то - бо - ю гул не - бы - ти - я.
2. Я к те - бе при - ду на по - мошь, толь - ко по - зо - ви,

звезд_ны_е мо_ря, тай_ны_е мо_ря. Как те_бе сей_час жи_вет_ся,
про_сто по_зо_ви, ти_хо по_зо_ви. Пусть с то_бой все вре_мя бу_дет

веш_ня_я мо_я, неж_на_я мо_я, стран_на_я мо_я?
свет мо_ей люб_ви, зов мо_ей люб_ви, боль мо_ей люб_ви.

tr
Ес_ли хо_чешь, ес_ли мо_жешь, вспо_м_ни о_бо мне, вспо_м_ни о_бо мне,
Толь_ко ты о_стань_ся преж_ней, тре_пет_но жи_ви, сол_неч_но жи_ви,

tr

вспо_м_ни о_бо мне, хоть слу_чай_но, хоть од_наж_ды
ра_дост_но жи_ви, что бы ни слу_чи_лось, ты, по_

вспо_м_ни о_бо мне, дол_га_я лю_бовь мо_я
_жа_луй_ста, жи_ви, счаст_ли_во жи_ви все_

Приспів

А меж_ду мно_ю и то_бой ве_ка, мгно_вень_я и го_

- я!
- гда!

мною ве_ка, мгно_вень_я и го_

f

- да,
_да, сны и об_ла_ка. Я им к те_бе сей_час ле_теть ве_

я силь_ней люб_лю,
_лю, ведь я те_бя е_ще силь_ней люб_лю, лю_блю.

я силь_ней люб_лю, лю_блю.

tr
А...
tr

Как те_бе сей_час жи_вет_ся, веш_ня_я мо_я,
Пусть с то_бой все вре_мя бу_дет свет мо_ей люб_ви,

неж - на - я мо - я, стран - на - я мо - я,
зов мо - ей люб - ви, боль мо - ей люб - ви.

я те - бе же - ла - ю сча - стья, доб - ра - я мо - я,
Что бы ни слу - чи - лось, ты, по - жа - луй - ста, жи - ви.

(rit.)

дол - га - я лю - бовь мо - я! я!
счаст - ли - во жи - ви да!

Цікавий і корисний приклад для розвитку емоційності студента, роботи над жестом legato в різній динаміці, розмежуванням функцій рук у відповідності з голосоведенням та ритмічним малюнком хорових партій.

Ой летіла горлиця

Українська народна пісня

Обробка Б.Лятошинського

Помірно швидко

Т. *mf* *f* Гей!

Ой ле - ті - ла гор - ли - ця че - рез сад, че - рез сад, гей!

В. *mf* *f*

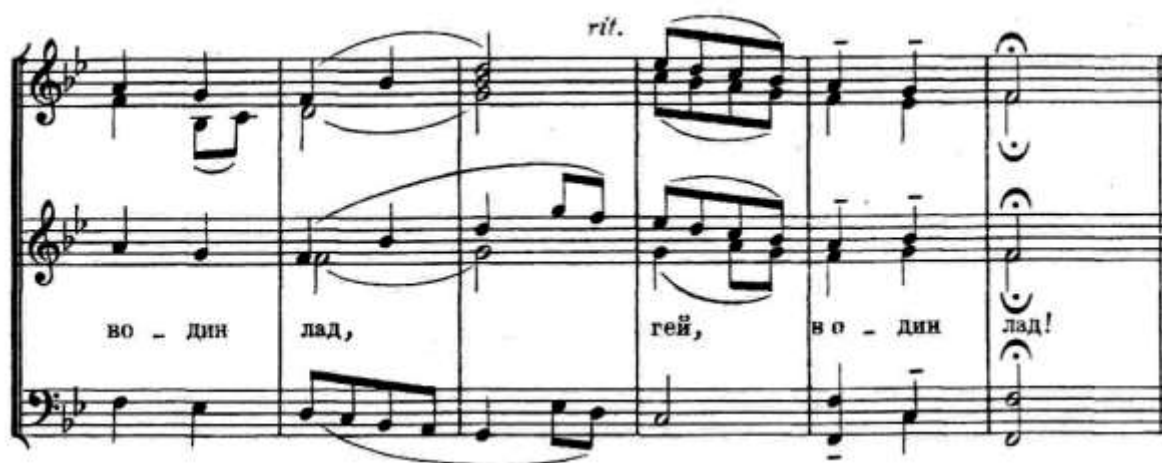
Розпусти_ла пі_р'яч_ко на весь сад, гей, на весь сад!

С. А. Ой хто ж те_в пі_р'яч_ко із_бе_ре, із_бе_ре,
Т. із_бе_ре,

Гей! -ре, гей! О_той ме_не мо_ло_ду_ю, за_бе_ре,
Всі Той ме_не за_бе_ре,

С. А. гей, за_бе_ре! На кур_оч_ці пі_р'яч_ко в о_дин
Т. Б. ряд,

ряд, во_дин ряд, гей! Любі_мо_ся, сер_день_ко,

Диригентський жест легке legato, більш енергійне на акцентах і тенуто. Рекомендується звернути увагу на чіткий показ хоровим партіям початку музичних фраз на різних долях такту, різного ритмічного малюнку (розмежування функцій рук) у швидкому темпі.

Канцонетта

Музика Л.Піччині
Перекладання для хору П.Левандо

Andantino

С. Ла ла ла ла ла ла ла ла...

А. Ла ла ла ла ла ла...

Т. Б.

Ла ла ла ла ла ла ла ла

Ла...

Рухливий характер твору потребує жесту legato, кантиленного і в той же час енергійного.

Музичне фразування вимагає деякого підкреслення першої долі. Слід звернути увагу на розмежування функцій рук при показі хоровим голосам вступів на повну і дроблену долі такту; динамічні відтінки; виконання фермати в кінці твору, що знімається.

Лесная ночь

Вірші П.Хейзе

Російський текст К.Алемасової

Музика Й.Брамса

Non poco lento
p dolce

С. А. Т. В.

Как лес-на-я ночь про-хлад-на пос-ле зло-го зло-я

дядя! Э-ту све-жесть пью я жа-д-но, ис-це-лит, ис-це-лит, ис-це-лит о-на ме-

p *mezzo* *mezzo* *mezzo*

- ня, ис - це - лит о - на ме - ня. *pp*
 - лит о - на ме - ня, ме - ня, ме - ня. Я гла - *pp*
 - ем, ис - це - лит ме - ня, ме - ня. Я *pp*
 ис - це - лит о - на ме - ня.

- жу на мох зе - ле - ный, не - жет он, как друг.
 гля - жу на мох зе - ле - ный, не - жет он, как друг.

p Здесь я бед - ный, ис - том - лен - ный от -дох - ну от тяж - ких
p
p

Отдох - ну от тяж - ких мук.
 мук. От -дох - ну от тяж - ких мук.
 Отдох - ну от тяж - ких мук.
 Отдох - ну от тяж - ких мук.
 От тяж - ких мук.

Мир тревоги, лжи, насилия,
Ты навеки мной забыт,
Пусть покой на легких крыльях
Дух усталый осенит.
С неба ласково сверкают
Ярких звезд огни,
И повсюду тишь такая...
Сердце бурное, угни.

Необхідно добитись виразної динаміки при збереженні єдиного темпу і характеру звуковедення в кожному куплеті твору. Рекомендується розмежування функцій рук в управлінні хором (почергові вступи, витримані звуки).

Музика М.Мусоргського
Перекладення для хору Є.Леонova

46

Музыкальный фрагмент из оперы «Восхождение» А. Копылова. Музыка в 2/4 такта, диэз (D-мажор). Вокальные партии (сопрано и альт) и фортепиано. Текст песни: «птич-ки, пор-ха-я, в ро-ще по-ют. ...по-ют, по-ют, по-ют.». Музыкальные обозначения: 1., 2., rit., pp, ff.

Звуковедення – legato. Слід звернути увагу на ритмічний малюнок (розмежування функцій рук) хорових партій (особливо у басів і альтів) та музичне фразування. Швидкої реакції диригента потребують вступ і зняття басової партії.

Ночь отошла

Російський текст П.Богданова

Музыка Й.-С.Баха

Повільно

С. I Ночь о - то - шла бес след - но, и над зем - лей в си -

С. II

А. Ночь, ночь о - то - шла бес след

- я - нье вос - хо - дит соли це, вос - хо - дит

но, и над зем - лей в си - я - нье вос - хо - дит

соли - це. Прочь бе - жит не - чаль, прочь бе - жит не - чаль, у -

Прочь бе - жит не - чаль, прочь бе - жит не - чаль,

соли - це. Прочь бе - жит не - чаль, прочь бе - жит не - чаль,

- хо - дит грусть, у - хо - дит грусть, у - хо - дит, как те

прочь бе - жит не - чаль, у - хо - дит грусть, как те ни чер - ной

прочь бе - жит не - чаль, у - хо - дит грусть, как те - ни чер - ной но - чи, как

Ліричний характер твору бажано передати диригентським жестом наспівне legato.

Поліфонічне викладення даної трирядкової партитури потребує розмежування функцій рук у чіткому показі хоровим голосам вступів (на повні і дроблені долі такту) та точних зняттів на різних долях такту; виконання фермати в кінці твору, що знімається.

Не бушуйте, ветры буйные

Російська народна пісня

Обробка О.Юрлова

♩ Andante

С.
А.
Т.

1. Не бу-шуй-те, вет-ры буй-ны-е, не го-ни-те
3. Ты за-ной, за-сви-щи, со-ло-вух-жа, по-ска-ра-до-стью

С.
А.
Т.

Аму-рых туч. Ты за-ной, за-сви-щи, со-ло-вух-жа, серд-ца
за-зв-нит.

В.

Солн-це вы-гля-нит, лед рас-то-нит-ся, ро-ща

ты мо-о-го не мучь. (Закр. ротом) Зи-му выюж-ну-ю
лестья-ми за-шу-жит.

ты не мучь. 2. Во-сень чер-ну-ю, ни-му выюж-ну-ю
за-шу-жит. Fine

не по - годь за - по - ет.
бу - ра - не по - годь за - по - ет. Скро - ет сол - ныш - ко
Бу - ра - не по - годь за - по - ет. Скро - ет сол - ныш - ко
бу - ра - не по - годь за - по - ет.

бе - лым по - ло - гом, все тро - пи - нок - ки за - не - сет.
бе - лым по - ло - гом, все тро - пи - нок - ки за - не - сет.
тро - пи - нок - ки за - не - сет.

Цей твір, з яскраво емоційними художніми образами, ставить перед диригентом цікаві виконавсько-технічні завдання: показ різного за характером звуковедення *legato* (м'яке, наспівне – у першому куплеті, глибоке – у другому, яскраве, світле – у третьому) в єдиному темпі; контрастних динамічних відтінків, різночасових вступів хорових голосів, витриманих звуків (розмежування функцій рук).

Песня о криницах

Вірші В.Карпенка

Музыка А.Ешпая

Andante
Льет.ся и льет.ся, слов.но го - да, в чистых кр.ни.цах чу.до.во.да.
Льет.ся, льет.ся, как го - да, там в кр.ни.цах во.да.
Не.за.му.ти.мы в глу.бо.ки, в пу.щах по.лес.ских бьют род.ни.ки.
Не.за.му.ти.мы в глу.бо.ки, бьют в по.ле.се род.ки.ни.

Сопрано соло
Встань.ра.но ут.ром и по.смот.ри: бьет.ся в кр.ни.цах пла.мя за.ри;
Встань ты ут.ром, по.смот.ри: бьет в кр.ни.цах свет за.ри;
ве.че.ром позд.ним, ночь.ю ту.стой мож.но.в.них звез.ды тро.нуть ру.кой.
ве.че.ром позд.ним, ночь.ю гу.стой мож.но звез.ды взять ру.кой.

С. А. Т. Б.

p Чер-ны-е ту-чи тень-ю прой-дут- как на-ле-те-ли, так и уй-дут.
cresc.

f Лют-ся кра-ви-цы, и ни-ког-да ве-за-му-тит-ся чу-до-во-да.
dim. p

f Лют-ся кра-ви-цы, и ни-ког-да ве-за-му-тит-ся чу-до-во-да.
dim. p

p Лют-ся кра-ви-цы, и ни-ког-да ве-за-му-тит-ся чу-до-во-да.
pp rit.

Диригентський жест – legato – повинен передати різне звучання хору: приглушене у першому, другому куплетах, в кінці третього (р, рр) і яскраве в третьому куплеті (crescendo, f) при збереженні єдиного темпу. Необхідно строго розмежовувати функції рук в управлінні хором у першому (сопрано – ліва рука; альти – права рука), другому (соло сопрано – ліва рука, хор – права рука), третьому (сопрано, тенори – ліва рука; альти, баси – права рука) куплетах.

Чуєш, брате мій

Українська народна пісня

Обробка К. Стеценка

Adagio

C. A. T. B.

1. Чу - єш, бра - те мій, то - ва - ри - шу мій,

p

від-лі-та-ють сі-рим ши-у-ром жу-рав-лі

мій, від-лі-та-ють

у ви-рій. *p* Кли-чуть: кру, кру, кру...

у ви-рій. Чу-ти: кру, кру, кру,

у ви-рій. Кру,

в чу-жи-ні ум-ру... До-ки мо-ре пе-ре-

в чу-жи-ні ум-ру... До-ки мо-ре

кру, кру, кру...

- ле-чу, кри-лонь-ки зі-тру, кри-лонь-

пе-ре-ле-чу, кри-лонь-ки зі-тру, кри-лонь-

Музична партитура для трьох голосів. Текст українською мовою. Розділено на частини для повторення та закінчення.

Чуєш, брате мій,
Товарищу мій,
Відлітають сірим шиуrom
Журавлі у вирій,

Кличуть: кру, кру, кру...
В чужині умру...
Доки море перелечу,
Крилоньки зітру.

Мерехтять в очах
Бесконечний шлях.
Гине, гине в темній мряці
Слід по журавлях.

Кличуть: кру, кру, кру...
В чужині умру...
Доки море перелечу,
Крилоньки зітру.

Основні диригентсько-виконавські труднощі: оволодіння різноманітним диригентським жестом (*legato*, *non legato*, *marcato*) у відповідності зі змістом текстів куплетів; показ акцентів, фермат, різноманітної динаміки, почергових вступів і зняттів на різних долях такту, що вимагає чіткого розмежування функцій рук. Твір корисний для розвитку емоційності студента. Рекомендується для диригування у другій половині навчального року.

Пролісок

Вірші В.Сосюри

Музика Г.Майбороди

Повільно

Музична партитура для трьох голосів. Текст українською мовою. Позначено 'P sempre'.

First system of the musical score. It consists of three staves (treble, alto, and bass clefs). The melody is in the treble clef. The lyrics are: -хит- ні під сон-цем про-лі-сок роз-кві-т. Я мов то-ну у мо-рі.

Second system of the musical score. It consists of three staves. The lyrics are: світ-ла, у мо-рі світ-ла. Зм-ма в зу-ші мо-їа про-світ-ла. Зм-ма в зу-ші мо-їа про-світ-ла. The dynamic markings *pp* and *cresc. poco a poco* are present.

Third system of the musical score. It consists of three staves. The lyrics are: -йшла, зм-ма в зу-ші мо-їа про-йшла й во-ня, як про-лі-сок, роз-квіт-ла. -йшла, зм-ма в зу-ші мо-їа про-йшла, й во-ня роз-квіт-ла.

Fourth system of the musical score. It consists of three staves. The lyrics are: во-ня, як про-лі-сок, роз-квіт-ла під сон-цем ші-сти. во-ня, як про-лі-сок, роз-квіт-ла, ші-сти, під сон-цем роз-квіт-ла, ші-сти.

Fifth system of the musical score. It consists of three staves. The lyrics are: ші-сти і теп-ла. Роз-та-нух світ-ла. Роз-та-нух світ-ла. The dynamic markings *p* and *dim. e rit.* are present.

Звуководення – legato.

Виконання основного технічного завдання – одночасний показ хоровим партіям різних ритмічних структур (розмежування функцій рук) – сприяє вихованню диригентсько-виконавської свободи.

Всех цветочков боле

Вірші І.Дмитрієва

Музика О.Аляб'єва

Повільно

1. Всех цве - точ - ков бо - ле ро - зу я лю - бил.

е - ю толь - ко в по - ле взор свой ве - се - лил, взор свой ве - се -

- лил, взор свой ве - се - лил, взор свой ве - се - лил.

взор свой ве - се - лил, взор свой ве - се - лил, взор свой ве - се - лил, взор свой ве - се - лил.

2. С каждым днем милее
Мне она была;
С каждым днем алее,
Все как вновь цвела.

3. Но на счастье прочно
Всяк надежду кинь:
К розе, как нарочно,
Привилась полынь.

4. Роза не увяла —
Тот же самый цвет,
Но не та уж стала:
Аромата нет.

Приклад чотирирядкової партитури. Звуковедення – legato. Певна складність полягає у розмежуванні функцій рук при показі почергових вступів хоровим голосам, витриманих звуків, виконання фермати, що знімається в кінці твору.

Посмотрите-ка, добрые люди

Російська народна пісня

Обробка М.Римського-Корсакова

Грайливо

Т. *Р* 1. По_смо_три - те- ка, доб - ры - е лю - ди,

С. *mf* как же_на ме_ня, мо_лод - ца, не лю - бит! *mf* Как же_на ме_ня, мо_лод -

А. *mf*

Т. *mf* как же на ме_ня, мо_лод - ца, не лю - бит!

Б. *mf*

- ца, не лю - бит, ду_ша- серд - це мо - е, не_на_ви - дит!

Как же_на ме_ня не лю_бит, ду_ша- серд - це мо - е, не_на_ви - дит!

Ай! ду_ша- серд - це мо - е, не_на_ви - дит!

2. Я поеду во Китай-город гуляти,
Молодой жене обнову покупать,
Молодой жене обнову покупать,
Привезу молодой жене подарок.

3. Распрекрасную шелковую плетку.
«Принимай-ка, жена, не спесивься!
Принимай-ка, жена, не спесивься,
Душа-сердце мое, не ломайся!»

4. Посмотрите-ка, добрые люди,
Как жена меня, молодца, любит!
Как жена меня, молодца, любит,
Душа-сердце мое, уважает!

Диригентський жест – легке та енергійне legato у відповідності зі змістом текстів куплетів пісні.

Робота над твором сприятиме вихованню навички диригентської свободи управління мішаним хором.

Нет мне отрады

Вірші Б.Залеського
Переклад на російську мову
О.Машистова

Музика Ф. Шопена
Перекладення для хору П.Левандо

Lento (♩=63)

T. 1. Не_ бо за_ кры_ то се_ ро_ ю мгло_ ю,

A. (Закр. ротом)

T. вью_ ся ту_ ма_ ны, тьма на_ бе_ га_ ет...

C. В серд_ це воз_ ник_ нет пес_ ня по_ ро_ ю, толь_ ко про_ снет_ ся,

A. Пес_ ня по_ ро_ ю,

T. В серд_ це воз_ ник_ нет по_ ро_ ю, толь_ ко про_ снет_ ся,

B. Пес_ ня по ро ю,

1. 2.

rit. S

тот_ час смол_ ка_ ет. тот_ час 'смол_ ка_ ет, нет, нет.

и смол_ ка_ ет. нет,

тот_ час смол_ ка_ ет. тот_ час смол_ ка_ ет.

и смол_ ка_ ет. нет, нет.

2. Нет мне отрады, нет мне покоя,
Все здесь чужое, все мне не мило.
Где ж мое солнце, небо родное,
Все, чем дышалось, чем сердце жило?

3. Петь и любить — мне жизни дороже.
Чем на чужбине сердце согреть мне?
Я полюбил бы, только кого же?
Песню я спел бы, некому спеть мне.

Твір корисний для роботи над розмежуванням функцій рук у зв'язку з різним ритмічним малюнком у хорових партіях. Слід звернути увагу на динаміку твору, виконання фермат (на паузі, що знімаються і не знімаються).

Славим юность

Російський текст К.Алемасової

Музыка В.Моцарта

Allegro

C. A. T. B.

Песней звон_кой сла_вим ю_ность сво_ю.

Песней звон_кой сла_вим ю_ность сво_ю. Це -

Це - тво_я, о ю_ность,

Це - тво_я, о ю_ность,

- тво_я, о ю_ность, ты слов_но веш_ний сад,

ю_ность, ты слов_но веш_ний сад,

1.

ты слов - но веш - ний сад, слов - но веш - ний сад.

слов - но веш - ний сад, слов - но веш - ний сад.

слов - но

2.

сад. Мы сла - вим жиз - ни ра - дость, мы сла - вим

Мы сла - вим мы

сад. Мы сла - вим жиз - ни ра - дость, мы сла - вим

и не - ча - ли! Ты во всем пре - крас - на, на - ша

и не - ча - ли! Ты во всем пре - крас - на, на - ша

Ты во всем пре - крас - на, жизнь, на - ша жизнь,

жизнь, на - ша жизнь. Хва - ла те - бе, хва -

жизнь, жизнь, ты пре - крас - на.

жизнь, жизнь, на - ша жизнь. Хва - ла те - бе, хва -

жизнь, на - ша жизнь.

Твір корисний для оволодіння такими диригентсько-виконавськими навичками: звуковедення пружне legato, розмежування функцій рук (почергові вступи, затримки однієї руки на витриманих звуках при одночасному диригуванні іншою), виконання фермати в кінці твору, що знімається.

Mater amabilis

Музика В.Моцарта

Andante
p dolce

C. Ma-ter a- ma- bi- lis. O- ra pro no- bis, Ma- ter a-

A. *dolce* pro no- bis, pro

T. *p dolce* O- ra, o- ra, o- ra

B. *p dolce* O- ra pro no- bis, o- ra, o-

ma- bi- lis. O- ra pro no- bis. Sanc- ta Ma- ri- a,

no- bis. O- ra pro no- bis, pro no- bis, o- ra pro

no- bis, o- ra pro

ra pro no- bis, pro no- bis,

ско- ро солн- це, ско- ро солн- це

солн- це

вновь взой- дет. Не- бо над зем- лей, свет-

Не- бо над зем- лей, свет-

свет-

- ле- ет, пти- цы в по- ле пес- ню сво- ю

- ле- ет, пти- цы в по- ле пес- ню сво- ю

сно- ва Ра- дост- но

сно- ва нам по- ют. Ра- дост- но дня

дня про-буж-день-е, здрав-ствуй, ут-ро ве-сен-не-е, здрав-ствуй, ут-ро ве-сен-не-е!

Основні диригентські завдання: звуковедення legato, розмежування функцій рук, яке пов'язане з ритмікою, особливостями підтекстовки, мелодичним фразуванням (витримані звуки в одній партії, рухлива мелодія – в іншій).

Фрагмент із «Херувимської №7». У зв'язку з використанням іншого тексту змінена назва твору.

Сон

Вірші К.Аксакова

Музика Д.Бортнянського

Повільно

І. Ангел свет-лый, ангел ми-лый,

p

Ан - гел свет - лый, ан - гел ми - лый!

ан - гел ми - лый!

Ан - гел свет - лый, ан - гел ми - лый!

Ан - гел ми - лый!

Ты зо - вешь, ма - нишь ме - ня, ты зо - вешь,

ма -

Ты зо - вешь

Ты зо - вешь, ма - нишь ме - ня, ты

за - то - бо ю, лег - ко

нишь ме - ня за то - бо

за то - бо ю

я, лег - ко

кры - лый, у - не - сусь да - ле - ко я!

ю у - не - сусь да - ле - ко я!

у - не - сусь да - ле - ко я!

кры - лый,

2. Ты напевы райских песен
Рассыпаешь надо мной;
Ты поешь: мой мир чудесен,
Улетим туда со мной!..

3. Ты поешь, и это пенье
Наполняет душу мне:
В ней тоска, в ней сожаленье
По далекой стороне.

Ліричний характер твору потребує диригентського жесту – м'яке *legato*. Рекомендується звернути увагу на динаміку твору, музичне фразування та ритмічні структури у хорових партіях, що потребує розмежування функцій рук при управлінні хоровими голосами.

Фрагмент із «Херувимської №3». У зв'язку з використанням іншого тексту змінена назва твору.

Распев

Фрагмент із «Літургії»

Музика П. Чайковського
Перекладення для хору П. Левандо

Повільно

The musical score is for a four-part chorus (Soprano, Alto, Tenor, Bass) and piano accompaniment. The tempo is marked 'Повільно' (Ad libitum). The key signature is one sharp (F#). The score consists of two systems of staves. The first system shows the vocal parts with dynamics 'pp' and the instruction '(Закр. ротом)' (Closed mouth). The second system shows the piano accompaniment with dynamics 'mf' and 'pp'.

Глибокий духовний зміст даного твору, виразність його музичної мови, характер вимагають від диригента наспівного жесту legato. Основні диригентсько-виконавські завдання: показ у повільному темпі різноманітної динаміки; розмаїття ритміки хорових голосів (розмежування функцій рук); виконання фермат, що знімаються.

Ой у полі жито

Українська народна пісня

Обробка С.Орфєєва

Повільно

The musical score is written for four voices: Soprano (C), Alto (A), Tenor (T), and Bass (B). It is in the key of D major (two sharps) and 3/4 time. The tempo is marked 'Повільно' (Ad libitum). The score consists of three systems of staves. The first system shows the Soprano and Alto parts. The second system includes all four voices, with first and second endings for the Soprano and Alto parts. The third system continues the vocal parts. The lyrics are in Ukrainian and describe a scene in a field of grain.

System 1:

C: *p* Ой у по - лі жи - то ко - ши - та - ми зби - то, *p* під бі - ло - ю *p*

A: [rest]

System 2:

C: 1. бе - ре - ло - ю ко - за - чень - ка вби - то, 2. вби - то.

A: ко - за - ка вби - то, вби - то. *p*

T: Ой у - би - то,

B: [rest]

System 3:

C: *p* Ой у - би - то, вби - то, за - тяг - не - но в жи - то,

A: *p* вби - то, ой вби - то,

T: вби - то, за - тяг - не - но в жи - то,

B: [rest]

mf

чер-но-но - ю ки-тай-ко - ю ли-чень-ко на - кри-то.

mf

на - кри - то.

mf

ки-тай-ко - ю на - кри - то.

mf

ли - чень - ко на - кри-то.

f

Ой як ний - шла ми - ла, *p* го-лу-бонь - ка си - ва,

f

p

mf

mf

Як під-ня - ла - за - го - ло - си - ла.

mf

mf

Як під-ня - ла ки-та-єч - ку тай за-го - ло - си - ла.

2. *p*
Ой у по - лі жи - то.

p
- си - ла. Ой жи - то зби - то.

p
Ой у по - лі жи - то зби - то, зби_то.

pp
- си - ла. Ой жи - то ко_пи_та - ми зби_то.

При роботі над твором слід звернути особливу увагу на пошуки диригентсько-виконавських засобів, які найбільш точно передають драматичний зміст тексту і проникливий характер музики. Так, скорботний оповідальний характер першого і другого куплетів змінюється наспівним драматичним звучанням мішаного хору в третьому куплеті («Ой як вийшла мила»). Закінчення (кода) твору не повинно повторювати виконавського плану першого куплету. Слід звернути увагу на розмежування функцій рук на протязі всього твору, диригуючи двома руками.

Твори з супроводом

Ау, ау!

Вірші О.Дітерікса

Музика В.Дементьєва

Рухливо

С.
А.

1. Ес-ля вы зеб-лу-
ди-лись ве-су,
по-те-ря-ли тро-пин-ку сво-ю,
ве-тры теп-лы-е
вам при-не-сут
э-ту пес-ню про-сту-ю мо-ю.
зна-ют все с ю-ных лет.
А - у, а -

Приспів
"А - у, а -

А - у, а -

- у! -
 "А - у, а - у! - раз-да-ет - ся во-ет. А - у, а -

знают все с ю-ных лет.
 - у, а - у, а - у!

Для повторения
 раз-да-ет - ся во-ет.

Для зазвучения
 /вет, А - у!

1. Если вы заблудились в лесу,
 Потеряли тропинку свою,
 Ветры теплые вам принесут
 Эту песню простую мою.

Припев:

«Ау, ау!» -
 Знают все с юных лет.
 «Ау, ау» -
 Раздается в ответ.

2. С этой песней грустить вам нельзя.
 Заблудились - беда не беда!
 Эту песню услышат друзья
 И на помощь придут вам всегда.

Припев.

3. Чтобы вам не сбиваться с пути,
 Чтобы в жизни друзей не терять,
 Надо рядом с друзьями идти,
 Вместе с ними всегда напевать.

Припев:

«Ау, ау» -
 Знают все с юных лет.
 «Ау, ау» -
 Раздается в ответ.

Диригентський жест – легке legato. Твір може бути використаний для вироблення навички розмежування функцій рук (у заспіві: хор – ліва рука, музичний супровід – права рука; у приспіві: сопрано – ліва рука; альти – права рука; музичний супровід – взаємозамінність рук).

Цвіркун

Вірші П.Беранже

Музика Ж.Рамо

Рухливо

p

Au coin de l'âtre ou

p

je ti-son-ne en re-vânt à je ne sais

Pe-tit gril-lon chan-te a-vec

quoi. Pe-tit gril-lon, chan-te.

moi, qui de ja vieux, tou jours chan_ son_ ne pe_

pe_ tit gril_ lon, chan_ son_ ne!

_ tit gril_ lon, pe_ tit gril_ lon n'ayons i_ ci, n'ay_ ons du

Pe_ tit i_ ci n'ay_ ons

mon_ de au_ cun sou_ ci. N'es_ tu pas Syl_ phe et

du sou_ ci. N'es_ tu pas

pe_ tit pa_ ge de quel_ que fée au doux pou_

Syl_ phe et pa_ ge de fée au doux pou_

The image shows a musical score for a song in French. It consists of three systems of staves. Each system has a vocal line (treble clef) and a piano accompaniment (grand staff). The lyrics are written below the vocal line. The first system includes the lyrics: "voir. Qui l'a dresse a moi pour sa - voir. Qui l'a dresse à moi". The second system includes: "pour sa - voir a mon à - voir a mon à - ge pe - tit gril - lonn, pe - tit gril - lon n'ay - ons i -". The third system includes: "ci. n'ay - ons du mon - de au - cun sou - ci. rall. au - cun sou - ci. rall. ci. n'ay - ons du sou - ci. rall. ci." The piano part includes dynamic markings such as *mf* and *p*, and a *cresc.* marking. The vocal part includes various musical notations like notes, rests, and slurs.

Диригентський жест – legato. Твір корисний для роботи над розмежуванням функцій рук у відповідності з голосоведенням у хорових партіях.

Комбінований жест («зняття» – «дихання») повинен бути м'яким, відповідно до характеру твору, але в той же час досить чітким, щоб забезпечити збереження єдиного рухливого темпу твору.

До-ре-мі

Хор із мюзиклу «Звуки музики»

Російський текст М.Цейтліної

Музика Р.Роджерса

Помірно

учительница

ученики

учительница

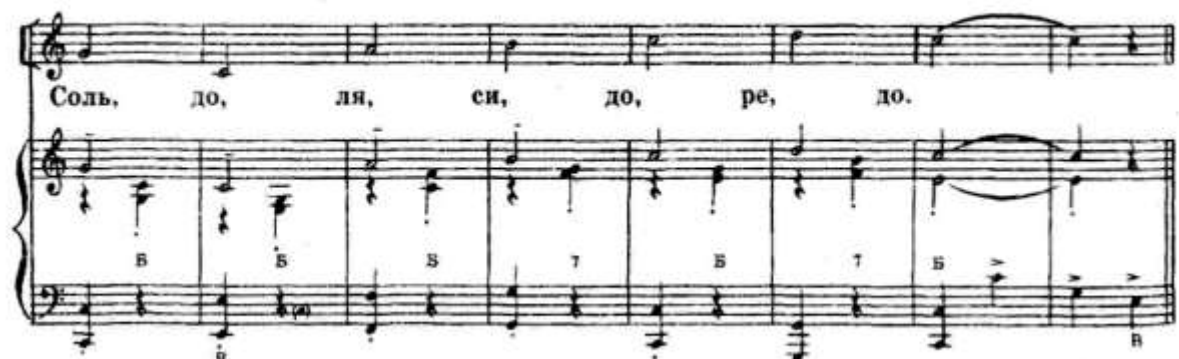
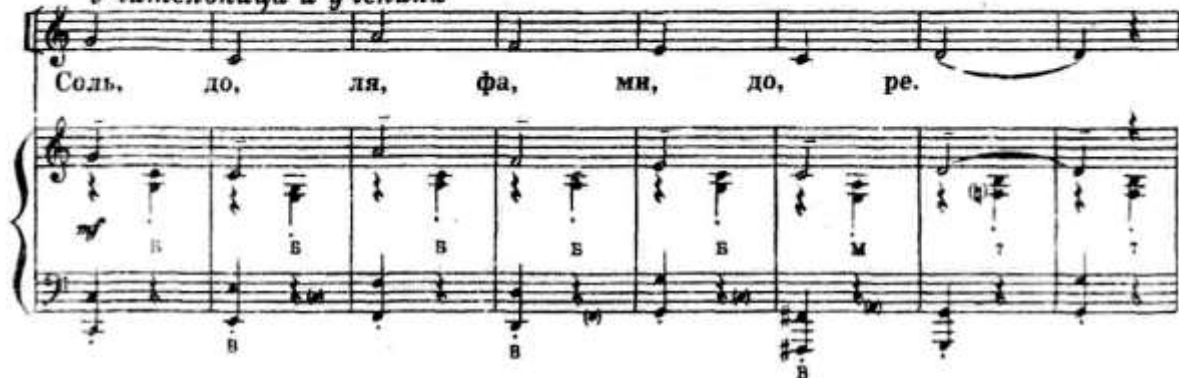
ученики

Учительница: Теперь споем эти звуки подряд и немного живее

Гульнивіше

Учительница и ученики

Учительница: Ну вот и хорошо! Теперь я спою в темпе, а вы повторяйте за мной.

Рухливо

1-й раз - учительница, 2-й раз - учительница и ученики

Соль, до, ля, фа, ми, до, ре.

The first system of the musical score. The vocal line (treble clef) contains the notes: G4 (Соль), A4 (до), B4 (ля), C5 (фа), B4 (ми), A4 (до), G4 (ре). The piano accompaniment (treble and bass clefs) features a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes, with some chords. The key signature has one sharp (F#).

Соль, до, ля, си, до, ре, до.

The second system of the musical score. The vocal line (treble clef) contains the notes: G4 (Соль), A4 (до), B4 (ля), C5 (си), B4 (до), A4 (ре), G4 (до). The piano accompaniment continues with a similar rhythmic pattern.

C. ДО- во- ро- быш- ка гне- здо. РЕ- де-ре-вья во дво- ре

A. До- Ре-

The third system of the musical score. It includes two vocal parts: C (Soprano) and A (Alto). The piano accompaniment continues. The lyrics for the C part are: ДО- во- ро- быш- ка гне- здо. РЕ- де-ре-вья во дво- ре. The lyrics for the A part are: До- Ре-.

Музыкальный фрагмент с вокальной и фортепианной партитурой. Вокальная партия (верхняя линия) содержит текст: **МИ- ко- тен- ка по- кор- ми.** Фортепианная партия (нижняя линия) содержит аккорды и ноты, с буквенными обозначениями **Ми-** и **в**.

Музыкальный фрагмент с вокальной и фортепианной партитурой. Вокальная партия (верхняя линия) содержит текст: **ФА- в ле- су кри-чит со- на. Соль- иг-** Фортепианная партия (нижняя линия) содержит аккорды и ноты, с буквенными обозначениями **Фа-** и **Соль-**.

Музыкальный фрагмент с вокальной и фортепианной партитурой. Вокальная партия (верхняя линия) содержит текст: **-ра- ет дет- во - ра. ЛЯ- за- пе-ла вся зем- ля.** Фортепианная партия (нижняя линия) содержит аккорды и ноты, с буквенными обозначениями **Ля-**, **Ля-** и **Ся-**.

Си- по- ем мы для то- го, что-бы

Си- До-

(B)

вновь вер- нуть- ся к ДО. До, си, ля, До, ре, ми,

B B

соль, фа, ми, ре, до. До, ре, ми, фа, соль, ля, си, до. фа, соль, ля, си, до. До, си, ля, соль, фа, ми, ре, до.

B B B B

Основні диригентські труднощі: оволодіння жестом legato (м'яке та пружке), відповідно до змін характеру звуковедення; показ різноманітної динаміки; розмежування функцій рук (соло, хор, музичний супровід).

Куявяк

Польська народна пісня

Російський текст

К.Алемасової

Перекладення для хору

М.Нахімовського

Рухливо

Соло *mf*

1. Лишь сойдёт на зем. лю ве. чер,

на лужай. ке, воз. ле реч. ки му. зыкан. ты со. бе. рут. ся, зву. ки тан. цев киамне. суг. ся.

С. О - бе. рек, о - бе. ре - чек, ма - зу. рек, ма - зу. ре - чек,
А.
Т. о - бе. рек, ма - зу. рек,
Б.

1. Лишь сойдёт на землю вечер,
На лужайке, возле речки
Музыканты соберутся,
Звуки танцев к нам несутся.
Оберек, оберечек,
Мазурек, мазуречек,
Куявляк, куявячек -
Сердце радуется напев родной!
2. Не удержишь ног на месте,
Мы пойдём плясать все вместе.
Всё мелькает и кружится.
Всё в задорном танце мчится.
Эй, скрипач, веселее,
Сил своих не жалею.
Куявяк, куявячек
Мы плясать готовы до утра.

Даний твір корисний для розвитку емоційності студента. Основні диригентські завдання: оволодіння жестом *pop legato* в рухливому темпі, різноманітній динаміці; розмежування функцій рук (права – музичний супровід, ліва – соло – у заспіві; у приспіві – ліва – сопрано, альт; права – тенор, бас; музичний супровід – взаємозамінність рук).

Колыбельная

Вірші народні

Музика О.Гречанінова

Спокійно

С. *mf* Ба - ю, бай! Ба - ю, бай!

А. *mf*

poco rit.

p Ба - ю, ба - юш - ки, ба - ю! Ба - ю О - леч - ку мо - ю! Бай, бай!

poco rit.

mf

1. Что ка зорьке, на за - ре с ве - сен, ней о по - ре
2. Со - ло - вей - ка, со - ло - вей, ты гнес - да се - бе не вей,

3. По ку - сточкам по - пор - хать, спе - лых я - год по - кле - вать,

mf molto cantabile

1. пти - чки ве - се - ло по - ют, в тем - ном ле - се гвѣз - да
2. при - ле - тѣи ты князвса - дож, под - вы - со - кий те - ре -
3. соли - цем кры - лыш - ки при - грѣть, О - ле - пе - сен - ку про -

- вѣют. Ба - ю, бай! Ба - ю, бай!
- мох.
- петь.

Ба - ю, ба - юш - ки, ба - ю! Ба - ю О - леч - ку мо - ю! Бай, бай!

росо rit.

росо rit.

Ліричний характер твору потребує диригентського жесту – наспівне legato. Слід звернути увагу на особливості музичного фразування й динаміки. Показ дихання здійснюється комбінованим жестом («зняття» – «вступ»). Рекомендується розмежування функцій рук (ліва рука – хор; права рука – музичний супровід).

Заря лениво догорает

Вірші С.Надсона

Музика Ц.Кюї

Рухливо

С. *p* За - ра ле - ни - во до - го -

А. *p* За - ра ле - ни - во

- ра - ет на не - бе а - лой по - ло - сой; се - ло без - звуч - но за - см

до - го - ра - ет а - лой по - ло - сой; се - ло без - звуч - но

- па - ет в си - я - ньо но - чі го - лу - бой,

за - см - па - стве - я - ньо но - чі го - лу - бой, *p* и толь - ко

и, за-ми-ра - а, пе - снa, зву-чит
в ус-нув-шем
пе - снa, за - ми - ра - а, в ус-нув-шем воз - ду-хе зву -

воз-ду-хе, да ру-че - бк, стру - бк и
-чит, да ру-че - бк, стру -

-гра - а, с жур-ча-ньем по ле-су бе - жит.
- бк и гра - а, с жур - ча - нь-ем бе - жит.

Основні диригентські завдання: легке legato у поєднанні з показом різних динамічних відтінків; розмежування функцій рук в залежності від голосоведення і різного ритмічного малюнку хорових партій, музичного супроводу.

Катит весна

Вірші Г.Гейне

Музика П.Чеснокова

Повільно. Велично

The musical score is written for Soprano (C.) and Alto (A.) voices, with piano accompaniment. The key signature is D major (two sharps) and the time signature is 4/4. The tempo and mood are indicated as 'Повільно. Велично' (Povolno. Velichno).

Vocal Lines:

- Soprano (C.):** Катит весна, царица
мира, и мечет пламя из очей. Вот гостя свадебного
ни ра, там, где любовь, там любовь ей!
- Alto (A.):** Катит весна, царица
мира, и мечет пламя из очей. Вот гостя свадебного
ни ра, там, где любовь, там любовь ей!

Piano Accompaniment: The piano part features a steady, rhythmic accompaniment with chords and arpeggiated figures, supporting the vocal lines. The melody is often played in the right hand, while the left hand provides harmonic support with chords and moving lines.

Живых цве тов ко-вёр ве- чаль-ный пок-рыл по- ля, и лес сде-лал

Живыхцветов ко-вёр ве-чаль-ный пок-рыл по-ля,

вет - ви ар - кой, и сви - щет „встре - чу“ пти - чий

и лес сде-лал вет-ви ар-кой, и сви-щет „встре-чу“ и сви-щет „встре-чу“ пти-чий

Хор.

Хор.

Ка-тит все...

-на, ца-ри-ца ми-ра, и мо-жет пла-мя из о-

-чей. Вот го-стья сва-деб-но-го на-ра-там, где лю-

-бовь, там лю-бо ей!

Диригентський жест повинен відповідати характеру даного твору: насичене (I, III частини) та легке (II частина) legato у поєднанні з показом різних динамічних нюансів.

Рекомендується розмежування функцій рук у відповідності з ритмічним малюнком хорових голосів і музичного супроводу.

Парижское танго

Німецький текст Г.Бушора
Переклад М.Підберезівського

Музика К.Брюна
Перекладення для хору
Т.Овчиннікової

У темпі танго

The musical score is written for a piano and a four-part vocal choir (Soprano, Alto, Tenor, Bass). The piano part begins with a forte (f) dynamic and features a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes. The vocal parts enter with the lyrics in German. The score is divided into systems, each containing staves for the piano and the four vocal parts. The lyrics are in German and describe a love story in Paris.

С.
А.
Т.
Б.

1. Пусть Па-ри-жа тан-го сно-ва зву-чит, пусть же в рит-ме тан-го серд-це сту-чит!

я хо-чу, чтоб ви-дел го-род род-ной, как тан-цу-ем мы с то-бой, Па-ри-жа

тан-го ор-кест иг-ра-ет, от сча-стья серд-це за-ми-ра-ет, ког-да ты

мне в гла-за гля-дишь, тан-цу-ет тан-го весь Па-риж. Па-ри-жа

тан-го не по-вто-ри-мо, о-но зву-чит, как гимн лю-би-мым, пускай ме-

-ло-ди-я всег-да ве-дет к меч-те нас, как звез-да! Па-ри-жа

тан- го, Па-ри-жа тан- го, ла, ла, ла, ла, ла, ла, ла, ла, ла, ла!
ла, ла, ла, ла, ла, ла, ла, ла!

От Е-ли-сей-ских по- лей, за- ли-тых мо-рем ог- ней,

до скромных ти- хих пред- ме- стий слы-шит Па- риж на- шу пес- ню.

Э - тот мо - тив веч - но нов - ве - дь не ста - ре - ет лю - бовь,

и веч - но юн Па - риж, всег - да пре - крас - на Се - на!

- те нас, как звез - да! Па - ри - жа тан - го, Па - ри - жа

1. Пусть Парижа танго снова звучит,
Пусть же в ритме танго сердце стучит!
Я хочу, чтоб видел город родной,
Как танцуем мы с тобой.
Парижа танго оркестр играет,
От счастья сердце замирает,
Когда ты мне в глаза глядишь,
Танцует танго весь Париж.

Парижа танго неповторимо,
Оно звучит, как гимн любимым,
Пускай мелодия всегда
Ведет к мечте нас, как звезда!
Парижа танго, Парижа танго...

От Елисейских полей,
Залитых морем огней,
До скромных тихих предместий
Слышит Париж нашу песню.
Этот мотив вечно нов —
Ведь не стареет любовь,
И вечно юн Париж,
Всегда прекрасна Сена!

2. Пусть Парижа танго снова звучит,
Пусть же в ритме танго сердце стучит,
Пусть любитесь наш город родной —
Мы торжественно с тобой
Танцуем танго, оркестр играет,
От счастья сердце замирает,
Когда ты мне в глаза глядишь,
Танцует танго весь Париж.

Парижа танго неповторимо,
Оно звучит, как гимн любимым,
Пускай мелодия всегда
Ведет к мечте нас, как звезда!
Парижа танго, Парижа танго...

Насичене звучання мішаного хору, багаточисельні дроблені вступи на різних долях такту потребують вольового диригентського жесту. Слід звернути увагу на особливості характеру звуковедення, музичного фразування та пов'язані з цим покази дихання і вступів хоровим партіям відповідним диригентським жестом (non legato, legato).

Калинонька

Вірші С.Алексійцева

Музика М.Черниша

Помірно

The musical score is written for piano and voice. It begins with a piano introduction in 2/4 time, featuring a melody in the right hand and a bass line in the left hand. The piano part includes several chords marked with 'М' (Major) and 'Б' (Minor). The vocal parts enter at measure 5. The Soprano (S.) and Alto (A.) parts are written in a single system. The lyrics are in Ukrainian. The piano accompaniment continues throughout the vocal parts, with chords marked 'М' and 'Б'.

5

С. Цвіте ка-линонька, росте ка-линонька, калина я - го-да, що

А.

9

кров. З гнучки-ми ві-та-ми ро-со-ю вмити-ми са-ма кра-

12

са са-ма лю- бов. 3 гнучки-ми бов. 2. Вітрець спи-

15

няється, він зали-цяється пісень про мо - ло-дість спі-ва... А куче-

19

рявий дуб, що ї - ї серцю люб, шептав за- ко - ха-ні сло-

22 1. 2. Solo

ва. А ку-че- ва. 3. Джигуне го-лу-бе, ка-ли-на

го-лубе

25

мовила, ти не ці-луй мого гіл-ля, не смикай листячко, не рви на-

мовила ти не цілуй

29 1. Fine

мистечко, я не тво-я, я не тво-я. Не смикай -я.

Ліричний характер пісні вимагає диригентського жесту *legato*. Основні диригентсько-виконавські труднощі: самостійна виразна роль супроводу, показ хоровим партіям різноманітних динамічних відтінків, зняттів і вступів на різних долях такту – все це потребує розмежування функцій рук. Важливо досягти необхідної емоційності й свободи в управлінні хором.

Маричка

Вірші М.Ткача
Переклад В.Татарінова

Музика С.Сабадаша
Перекладення для хору
Г.Фармаковського

Спокійно

mf

p

Solo
tr

1. Вдоль уще.лья вьет. ся си.ней змей.кой реч.ка. Там жи.вет Ма.рич.ка
2. Как Ма.рич.ка вый.дет, вста.нет на по.ро.ге.— слов.но солн.це с не.ба
3. Что мне де.лать,хлоп.цы? По.су.ди.те са.ми: Я смот.рю ча.са.ми

p

в ха.те за ре.кой, Я смот.рю за реч.ку, на е.е кры.леч.ко.
льет ве.се.лый свет. Толь.ко мне за реч.ку не най.ти до.ро.ги,
на е.е ок.но. Ни пу.ти, ни бро.ду. ну,хоть пры.гай вво.ду.

По-те-рял, я хлоп-цы, на-все-гда по-кой-
а без той до-ро-ги мне и сча-стья нет.
На-до мной сме-ет-ся все се-ло дав-но.

С.
А.

Т.
Б.

1. Я смо-трю за реч-ку.
2. Толь-ко мне за реч-ку
3. Ни пу-ти, ни бро-ду.

mf

(С.Т.) По - те - рял я, хлоп - цы, да до - кой.
а без той до - ро - ги сча - стья нет.
На - до мной сме - ет - ся, ох, дав - но.

на е - е кры-леч - ко.
не най - ти до - ро - ги.
ну, хоть пры-гай в во - ду.

(А.Б.) По - те - рял я, хлоп - цы, на - все - гда по - кой.
а без той до - ро - ги мне и сча-стья нет.
На - до мной сме - ет - ся все се - ло дав - но.

tr

4. По но-чам над реч-кой яр-ко све-тят звез-ды, но гла-за Ма-рич-ки

p

но - чам све-тит звез-ды, гла-за Ма-рич-ки

яр-че веш-них звезд. Я пош-лю ей пе-сню: — Жди, Ма-рич-ка, в го-сти, —

яр-че звезд, пош-лю ей пе-сню: Жди, Ма-рич-ка, в го-сти.
я пош-лю ей

в го-сти, — пря-мо

пря.мо.к сердцу милой про.ло.жу я мост.

в серд - цу про - ло - жу я мост. Я по - шлю ей пе - сню

rit. Пря.мо.к сердцу ми - лой про.ло. жу я мост.

— Жди. Ма - рич - ка, я го.сти. — к серд - цу ми - лой про - ло - жу я мост.

rit.

Диригентський жест – legato – повинен відповідати ліричному характеру даного твору та відтворювати різні динамічні нюанси.

Рекомендується розмежування функцій рук у відповідності з ритмічним малюнком та голосоведенням у соліста, в хорі, музичному супроводі.

На потоці, коло броду

Вірші Г.Гайсинюка

Музика О.Глушицької

Не поспішаючи

The musical score is written for voice and piano. It begins with a piano introduction in 2/4 time, featuring a melody in the right hand and a supporting bass line in the left hand. The key signature has two flats (B-flat and E-flat). The vocal part enters with a Soprano (C. I) and Alto (A. II) duet. The lyrics are in Ukrainian and are written below the vocal staves. The piano accompaniment continues throughout, providing harmonic support for the vocal lines. The score is divided into three systems, each containing vocal staves and piano accompaniment.

На по - то - ці, ко - ло бро - ду,
бро - ду, ко - ло бро - ду,
там дів - чи - на бра - ла во - ду. У від - рі во -
Від - рі

Хай плн_

да плес_ка_лась, в річці вро_да від_би_ва_лась.

во - да, вро - да від_би_ва_лась Від_би_ва_лась.

вс_ аж до Ду_на ю,

ми - лий

слу - жить у тім кра - ю. Він ор_ли - ні

Він о -

о - чі ма - є - вро - ду ми - ло - ї в пі - зна - є.

- чі ма - є - вро - ду

Закінчення

він бо - ро - нить їх - не щас - тя.

Закінчення

На потоці, коло броду,
Там дівчина брала воду.
У відрі вода плескалась,
В річці врода відбивалась.

Хай пливе аж до Дунаю,
Милій служить у тім краю.
Він орлині очі має —
Вроду милої впізнає.

Як весінньому розмаю,
Їх коханню нема краю.
На кордоні від напасті
Він боронить їхнє щастя.

Твір корисний для розвитку навички рухливої самостійності кожної руки в управлінні хоровими голосами, музичним супроводом.

Диригентський жест – legato.

Мы поем веселья песни

Хор із опери «Викрадення із Сералю»

Вірші К.Алемасової

Музика В.Моцарта

Перекладення для дитячого хору

С.Благообразова

Allegro

С. I, II

А.

Мы по - ём ве -

- се - лья пе - снь, по - ём ве - сель - я пе - снь, и ли -

- ку - ет всё кру - гом . Сла - вим празд - ник .

наш чу - дес - ный, да, празд - ник наш чу - дес - ный, пе - сн ра - до -

- сти по - ём, пе - сн ра - до - сти по -

пе - сн ра - до - сти по -

- ём, пе - сн ра - до - сти по - ём.

- ём, пе - сн ра - до - сти по - ём.

слу - ша - ют

p

лес и по-ля-ны, ре-ки, о-зё-ра,-
 лес и по-ля-ны, ре-ки, о-зё-ра,-

все внима-ет нам!
 все внима-ет нам! Пой-те, ре-бя-та,

пой-те дружные,
 по-скай зве-зды!
 пой-те дружные, не-сли во-сход-я по-скай, по-скай зве-зды!

Все за-мол-ка-ет,
 Все за-мол-ка-ет,

Музыкальный фрагмент, состоящий из двух систем. Каждая система включает вокальную часть (две стaves) и фортепианное сопровождение (две стaves). В первой системе вокальные партии поют: «пе . сие вни . ма . я ,». Во второй системе: «пе . сие вни . ма . я ,».

Музыкальный фрагмент, состоящий из двух систем. Каждая система включает вокальную часть (две стaves) и фортепианное сопровождение (две стaves). В первой системе вокальные партии поют: «ре . ки , о . зё .». Во второй системе: «ре . ки , о . зё .».

Музыкальный фрагмент, состоящий из двух систем. Каждая система включает вокальную часть (две стaves) и фортепианное сопровождение (две стaves). В первой системе вокальные партии поют: «- ра , всё внем . лет нам !». Во второй системе: «- ра , всё внем . лет нам !».

Мы по - ём ве - се - лья пе - сня, по - ём ве - се - лья

пе - сня, и ли - ку - ет всё кру - гом.

Сла - ным празд - ник наш чу - део - ным, да праздни нам чу -

пе - сня ра - дес - ным, пе - сня ра - до - сти по - ём, пе - сня
пе - сня

ritenuto

по - еи!

ра - до - сти по - ём, не - сии ра - до - сти по - ём!

ра - до - сти по - ём, по - ём!

ritenuto

Характер звуковедення – legato.

Рекомендується розмежовувати руки: лівою рукою «утримувати» половинні тривалості в хорі, а правою вести акомпанемент; відтворювати в жесті ритмічний малюнок, голосоведення хорових партій та музичного супроводу.

Янка

Білоруська народна пісня

Обробка О. Туренкова

Помірно швидко

С.
А.

Т.
Б.

mf *dim.* *mf*

Ян-ка ста-іць на га-ры, а я ста-ю

Ян-ка ста-іць на га-ры, га-ры ды

у да-лі-не, Ян-ка се-е ка-ву-ны, а я жу-ра-ві-ны.

Ян-ка се-е ка-ву-ны ды се-е.

Жу-ра-ві-ны не ўзый-шлі, ка-ву-ны па-сох-лі, ка мне хлоп-цы

mf *mf* *mf*

ой, ой, па-сох-лі, ой, ой,

Жу-ра-ві-ны не ўзый-шлі, ка-ву-ны па-

но ха-ді-лі, каб я-ны па-дох-лі.
 па-дох-лі.
 ой, Я на рэч-цы
 Све-ціць яс-на
 Све-ціць

хуст-кі мы-ла, ды на плот па-ве-сі-ла, дзе-ся-цех ўса.
 а не-ба зор-ка, а дзе-ж гэ-та мой Мі-кол-ка? Па-між рэч-кі
 рэч-цы хуст-кі мы-ла, дзе-ся-цех
 яс-на а не-ба зор-ка, а дзе-ж

-го лю-бі-ла, ад-на-го па-це-шы-ла. ой, ой, ой,
 грэ-бель-ка, ды дзе-ж дзя-ваў-ся Хве-дар-ка? ой,
 -цех лю-бі-ла це-шы-ла. Ча-го, Ча-го,
 гэ-та, гэ-та Хве-дар-ка? Па-між

Улетай на крыльях ветра

Хор із опери «Князь Ігор»

Музика О. Бородіна

Moderato

p

5 systems of musical notation (piano accompaniment).

mp dolce

У_ ле _ тай на кры_ лях вет _ ра ты в край род _

p dolce

_ ной, род _ на _ я пес _ ня на _ ша, ту _ да, где

мы те _ бя сво _ бод _ но пе _ ли, где бы _ ло

так при_воль _ но нам с то _ бо _ ю.

A.

Там, под зной _ ным не _ бом,

не _ гой воз _ дух по _ лон,

там, под го _ вор мо _ ря,

дрем-лют го-ры в об-ла-ках.

С. Там так яр-ко солн-це све-тит, род-ны-е

А. Там так яр-ко

го-ры све-том за-ли-ва-я, в до-ли-нах пышно ро-зы расце-
солн-це, там ро-

та - ют, и со - ло - вьи по - ют в ле - сах зе - за цве -

ле - ных, по - ют в ле - тет, и слад - кий ви - но - град рас -

First system of the musical score. The vocal part (top staff) begins with a rest, then enters with the lyrics "Там тебе при-вольней, пес-ня," marked with a piano (*p*) dynamic. The piano accompaniment (bottom staves) features a descending eighth-note pattern in the right hand, marked *dim.*, and a steady eighth-note bass line in the left hand.

Second system of the musical score, labeled "А." (Alto). The vocal part continues with the lyrics "ты ту-да и у-ле-тай!" marked with a piano (*p*) dynamic. The piano accompaniment continues with a similar rhythmic pattern, marked *p* in the left hand.

Відносно складний за своїм емоційним змістом твір, який ставить перед диригентом ряд технічних завдань: відтворення в диригентському жесті різноманітної ритмічної фактури хорових партій і супроводу, динаміки, що змінюється (контрастної).

Песня о мечте

Вірші В. Степанова

Музика В. Чернишова
Перекладення для хору
І. Гейнріхса

Помірно

The musical score is written for a choir and piano. It consists of four systems of staves. The first system shows a piano introduction with a treble and bass staff, marked *mp*. The second system introduces vocal parts with a soprano staff (C) and an alto/bass staff (A), marked *p*. The third system continues the piano accompaniment with a treble and bass staff, marked *cresc.*. The fourth system shows the vocal parts continuing with a soprano staff (C) and an alto/bass staff (A), marked *f*.

rit. Solo a tempo

До - ро - ги вдаль бе -

-гуд.
Хор

p

пред - сто - ит

им нет кон - ца и

кра - я.

Зо - вут о - ни, зо -

прои - ти

дух. в прозрачной дыме та.

открыт. светит луч.

The first system of the musical score consists of two staves. The top staff is a vocal line in a minor key, with lyrics in Russian. The bottom staff is a piano accompaniment, featuring a series of chords in the right hand and a simple bass line in the left hand.

я. То песней скорбя,

то вальсом в школьном зале.

The second system continues the musical piece. The vocal line has a melisma marked 'тр' (trill) over the word 'скорбя'. The piano accompaniment features a more active bass line with eighth notes.

заполняют нам сердца

The third system concludes the page. The vocal line has a melisma marked 'А.' (Allegretto). The piano accompaniment features a series of chords in the right hand and a simple bass line in the left hand. A page number '8' is visible at the bottom of the system.

Музыкальный фрагмент, состоящий из трех систем нотации. Каждая система включает вокальную партию (верхние стaves) и фортепианную партию (нижние стaves). Ключевые элементы:

- Первая система:**
 - Надпись: *Для повторения*
 - Вокальные ноты: *рас-пах-ну-ты - е да ли.*
 - После вокальной фразы в фортепианной партии стоит *A.*
- Вторая система:**
 - Надпись: *Для окончания*
 - Вокальные ноты: *- нет.*
 - В фортепианной партии в конце раздела указано *cresc.*
- Третья система:**
 - Нотация без слов, включающая трио и другие музыкальные конструкции.

f

Лис-тки на - ле - да - ря у - но - сит ве - тер

f

дет - ста.

Нам веч - на - я зем - ля

о - став - ле - на в на - след - ство. В мо - роз - ный день зи -

мы и в летний полдень яс-

...ный пре-кра-сен мир-и мы должны быть в нем пре-

poco allargando

...кра-сны. А-

a tempo

The first system of musical notation consists of four measures. The upper staff features a melody with eighth and sixteenth notes, including a half-note chord in the third measure. The lower staff provides harmonic support with chords and moving lines. The key signature has two flats, and the time signature is 4/4.

poco a poco ritard e diminuendo

The second system contains measures 5 through 8. The instruction "poco a poco ritard e diminuendo" is written above the first measure. The upper staff continues the melodic line with a long slur spanning measures 5 and 6. The lower staff maintains a steady accompaniment pattern.

The third system contains measures 9 through 12. The upper staff shows a melodic phrase ending in measure 10, followed by a rest in measure 11 and a final note in measure 12. The lower staff continues its accompaniment. A piano dynamic marking (*p*) is present above the first measure of the upper staff and below the first measure of the lower staff.

Дороги вдаль бегут.
Им нет конца и края.
Зовут они, зовут,
В прозрачной дымке тая.
То песенкой скворца,
То вальсом в школьном зале
Волнуют нам сердца
Распахнутые дали.

Листки календаря
Уносит ветер детства.
Нам вечная земля
Оставлена в наследство.
В морозный день зимы
И в летний полдень ясный
Прекрасен мир—и мы
Должны быть в нем прекрасны.

Немало предстоит
Пройти нам по планете.
Нам к счастью путь открыт,
Мечта звездой светит.
И там, где гор гряда,
И где пески пустыни,
Надежда никогда
В пути нас не покинет.

Піднесений, наспівний характер твору потребує диригентського жесту – глибоке legato. Диригентсько-виконавські завдання: показ хоровим голосам різночасових вступів, зняттів у різноманітній динаміці.

Рекомендується розмежовувати функції рук в управлінні хоровими голосами та звернути увагу на виразне значення складного за своєю ритмічною структурою музичного супроводу.

Quando corpus morietur

частина №12 із кантати «Stabat Mater»

Музика Дж.Перголезі

SOPRANO.

ALTO Quan - do cor - pus

Quan - do

mo - ri - e - tur, fac ut a - - ni - mac do.

cor - pus mo - ri - e - tur,

ne - tur pa - - ra - di - -

fac ut a - - ni - mac do - ne - tur pa - - ra -

- - si glo - - ri - a. Quan - do

di - si glo - - ri - a. Quan - do cor - -

cor - pus mo - ri - e - tur, fac ut

pus mo - ri - e - tur, fac ut

a - ni - mae do - ne - tur pa - ra - di - si glo - ri -

a - ni - mae do - ne - tur

a, pa - ra - di - si glo - ri a, pa - ra -

pa - ra - di - si glo - ri a.

di - si glo - ri a.

pa - ra - di - si glo - ri a.

dim

Звуковедення – legato.

Поліфонічна фактура хору, самостійна виразна роль музичного супроводу – все це потребує розмежування функцій рук в управлінні хоровими голосами і музичним супроводом, певної свободи диригентського жесту.

Kyrie

частина із «St.Aloisius - Messe»

Музика Дж.Грубера
Перекладання для хору
Г.Ластовченко

Andante con moto

C. A.

mf Ky - ri - e e - lei - son, e - lei - son.

Andante con moto

p

lei - son, e - lei - son. *f* e - lei - son, e - lei - son, e lei

Ky - ri - e e - lei - son, e lei

p *mf*

son, Chri - ste e - lei - son. Chri - ste e - lei - son Chri - ste e -

pp

The musical score is written for a choir with two vocal parts, C (Contralto) and A (Alto), and a piano accompaniment. The tempo is marked 'Andante con moto'. The key signature has one sharp (F#). The score is divided into three systems. The first system shows the vocal parts entering with the lyrics 'Ky - ri - e e - lei - son, e - lei - son.' The piano accompaniment provides a harmonic foundation. The second system continues the vocal melody with 'lei - son, e - lei - son.' and 'e - lei - son, e - lei - son, e lei'. The piano accompaniment features a steady eighth-note pattern. The third system concludes with 'son, Chri - ste e - lei - son. Chri - ste e - lei - son Chri - ste e -'. The piano accompaniment includes a section marked 'pp' (pianissimo) before the final vocal entry.

lei - son, Chri - ste e - lei - son, Ky - ri - e e -
 Ky - ri - e e - lei - son, e - lei - son. Ky - ri -
 lei - son, e - lei - son. Ky - ri -
 e e - lei - son, e - lei - son, e lei - son, e - lei - son.
 e e - lei - son, e - lei - son, e lei - son, e - lei - son.

p *mf* *p* *f* *p* *abschwachen*

This musical score is written for a vocal line and a piano accompaniment. The key signature has one sharp (F#), and the time signature is common time (C). The score is divided into five systems, each with a vocal staff and a piano staff. The lyrics are in German and are repeated throughout the piece. Dynamic markings include *p* (piano), *mf* (mezzo-forte), and *f* (forte). The word "abschwachen" (diminish) is written above the final system. The piano accompaniment features a steady eighth-note pattern in the right hand and a more complex, flowing line in the left hand.

Andante con moto

c

Рекомендується для вивчення у другому півріччі навчального року.

Пливе човен

Вірші народні

Музика М.Лисенка

Не поспішаючи

The musical score is written for piano and voice. The piano introduction consists of three systems of music. The first system has a piano (*p*) dynamic marking. The second system has a mezzo-forte (*mp*) dynamic marking. The third system has a piano (*p*) dynamic marking. The vocal section follows, with lyrics in Ukrainian. The vocal part is written for a single voice, with a mezzo-forte (*mp*) dynamic marking. The piano accompaniment for the vocal section has a piano (*p*) dynamic marking. The lyrics are: "Пли - ве чо - вен, во - ди по - вен та все хи - та - єть - ся,".

С.
А.
Т.
Б.

Пли - ве чо - вен, во - ди по - вен та все хи - та - єть - ся,

mp *p* *mp* *p*

та все хи - та - єть - ся, та все хи - та - єть - ся.

І - де ко - зак до дів - чи - ни та все схи - ня - єть - ся,

та все спи_ня - еть_ся, та все спи_ня - еть_ся,

f

f

Пл_ве чо - вен, во - ди по - вен та й на_кри_тий лис_том,

mf *cresc.*

mf *cresc.*

та й на-кри-тий ли-стом. Не хвас-тай-ся, дів-чи-нонь-ко

та й добрим на-ми-стом, та й добрим на-ми-стом.

p *cresc.* *f* *p* *cresc.* *f* *p* *cresc.*

rit. *a tempo* *mf(pp)*

Не квас_ тай_ ся, ко_ за_ чень_ ку.

dim. rit. *a tempo* *mf(pp)*

ку_ че_ ря_ вим чу_ бом, ку_ че_ ря_ вим чу_ бом, ку_ че_ ря_ вим

f

The musical score is written in G minor (three flats) and 4/4 time. It consists of three systems, each with a vocal line and a piano accompaniment.

System 1: The vocal line begins with a first ending marked '1' and a second ending marked '2'. The lyrics are 'чу - бом.' (chu - bom.) under the first ending and 'чу - бом.' (chu - bom.) under the second ending. The piano part provides a harmonic accompaniment. Dynamics include *p* (piano) and *Plu - ve* (Plyu - ve).

System 2: The vocal line continues with the lyrics 'во - ли' (vo - li) and 'ко - ли б не схит - нув - ся.' (ko - li b ne skhit - nuv - sya.). The piano part features more complex rhythmic patterns. Dynamics include *p* (piano).

System 3: The vocal line concludes with the lyrics 'во - ли' (vo - li) and 'ко - ли б не схит - нув - ся.' (ko - li b ne skhit - nuv - sya.). The piano part continues with a similar rhythmic accompaniment.

ко - ли б не схит - вув - ся.

leggiere

pp *rall.* *ppp*

Пля - ве чо - вен, во - ли по - вен.

pp *rall.* *ppp*

pp *ppp*

Ліричний характер пісні потребує плавного, спокійного диригентського жесту *legato*.

Необхідно показати контрастну динаміку і звернути увагу на ритмічну структуру, голосоведення в хорових партіях та супроводі.

Рекомендується розмежування функцій рук.

№4 із циклу «Шість хорів»

Музика С.Рахманінова
Перекладення для хору
О.Кожевнікова

Музыкальный фрагмент из оперы «Песня о земле» (Песня о земле) Сергея Прокофьева. Фрагмент включает в себя вступление для фортепиано и вокальные партии сопрано, альты, тенора и баса.

Вступление для фортепиано: Музыка начинается с вступления для фортепиано. В правой руке — тремоло, в левой — ритмический рисунок из восьмых нот. Динамика *mf*.

Вокальные партии: Вокальные партии вступают с текстом: «За-дре-ма-ли вол-ны, я-сен не-бо-свод,». Динамика *p*.

Пiano accompaniment: Фортепиано продолжает играть, используя тремоло и ритмические рисунки. Динамика *pp*.

Далее: Музыка продолжается с вокальными партиями и фортепиано. Включены тремоло и ритмические рисунки. Динамика *mf*.

Заключение: Музыка заканчивается с вокальными партиями и фортепиано. Динамика *dim.*

вод.

pp *mf* *dim.*

f

Се - реб - рит - ся мо - ре,
Се - реб -

pp *mf* *суб.с.*

тре - пет - мо го - рит -
рит - ся мо - ре, го - рит, - так и

ра - дость го - ре ар - ко о - за - рит,

ар - ко о - за - рит.

mf

Основні диригентські труднощі: показ звуковедення legato в різних нюансах, розмежування функцій рук в управлінні хоровими партіями і музичним супроводом. Рекомендується для вивчення у другому півріччі.

Летите, голуби!

Із кінофільму «Ми за мир!»

Вірші М.Матусовського

Музика І.Дунаєвського

Помірно рухливо

The musical score is written for four voices (Soprano, Alto, Tenor, Bass) and piano. It is in 4/4 time and the key of B-flat major. The tempo is marked 'Помірно рухливо' (Moderately lively). The score consists of two systems. The first system shows the vocal entries with 'ff' (fortissimo) dynamics and 'uniz.' (unison) markings. The piano accompaniment features a rhythmic pattern of eighth notes. The second system shows the vocal parts with lyrics in Ukrainian: 'Летите, голуби, летите,'. The piano accompaniment continues with a similar rhythmic pattern. The score includes various musical notations such as clefs, key signatures, time signatures, dynamics, and articulation marks.

для вас ни где преграды нет!

р. ч. н. и. з.
Не си. те, го. лу. ба, не.
Не - си - то, го. лу. ба, не.

С.
А.
Т. - си - то
- си - то

Р
на. ро. дам ми. ра наш при. вет! Пусть над зем.

ле - ю ве - тер сто - нет, пусть вчер - ных тучах не. бо.

свод, *м/ф* *мн/я.*

В пу-ти вас кор-шун не до-го-нит,

В пу-ти вас кор-шун не до-го-нит,

спу-ти вас бу-ря не со-бьет.

спу-ти вас бу-ря не со-бьет.

тр Во-и-м-я сча-стья и сво-бо-ды

тр Де-ти те, те.

з *р*

Музыкальный фрагмент, состоящий из трех систем. Каждая система включает вокальные партии и фортепиано-сопровождение. Ключевая тональность — минор (два бемоля). Ритм — 4/4.

Система 1:

- Вокалы: *А. Т. Б.* (Александр, Татьяна, Борис). Лирические партии.
- Пiano: Аккордовые фигуры и мелодические линии.
- Текст: *ле-ти-те, го-лу-би, вы-ред! Гля-дит сна-деж до-ю-на-ти-те вы-ред! Гля-дит сна-деж до-ю-на-*

Система 2:

- Вокалы: Продолжение лирических партий.
- Пiano: Аккордовые фигуры и мелодические линии.
- Текст: *-ро-ды на выш-стре-ми-тель-ный по-лет. Ле-ти-те, -ро-ды ... на выш-стре-ми-тель-ный по-лет. Ле-ти-те,*

Система 3:

- Вокалы: Продолжение лирических партий.
- Пiano: Аккордовые фигуры и мелодические линии.
- Текст: *А. го-лу-би, ле-ти-те в лу-чах за-ри на-гроз-ной Т. го-лу-би, ле-ти-те в лу-чах Б. го-лу-би, ле-ти-те в лу-чах*

мгле!

mf зо-ви-те, го-лу-би, зо-ви-те

mf в мгле! зо-ви-те, зо-ви-те, зо-ви-те к тру-

mf зо-ви-те к тру-

The piano accompaniment consists of two staves. The right hand plays a series of chords and single notes, while the left hand provides a steady bass line with some harmonic support.

к тру-ду и ми-ру на зем-ле!

Ле-ти-те,

-ду и ми-ру на зем-ле!

-ду и ми-ру на зем-ле!

The piano accompaniment continues with similar harmonic patterns, featuring chords in the right hand and a consistent bass line in the left hand.

го-лу-би, в лу-чах за-ри...

В лу-чах за-ри...

poco rit.

pp

Характер звуковедення – legato, яке передає радісний характер пісні. Вступи хору, музичному супроводу на різні долі такту (повні та дроблені), енергійні чіткі зняття на другій, третій, четвертій долях такту (не перетримуючи на паузі), показ різноманітної динаміки у відповідності зі змістом куплетів, розмежування функцій рук у відповідності з ритмічним малюнком у хорових партіях, музичному супроводі – такі основні виконавсько-диригентські завдання. Твір корисний для розвитку емоційності студента.

Рекомендується для вивчення у другому півріччі.

ДОДАТКИ

Позначення, що використовуються в музичній літературі

І. ТЕМПИ (За метрономом)

	Італійські терміни	Орієнтовне значення	Метроном (шкала І. Мельцеля)
Дуже повільні	Grave	Суворо, дуже повільно	40-48
	Largo	Широко, дуже повільно	44-52
	Largemento	Широко, протяжно	46-54
Досить повільні	Adagio	Спокійно, повільно	48-56
	Lento	Повільно	50-58
	Larghetto	Швидше, ніж Largo	54-63
Повільні	Andante	Повільно, помірно	58-72
	Andante maestoso	Повільно й урочисто	60-69
	Andante non troppo	Не дуже повільно	66-80
Помірні	Andante con moto	Повільно, але рухливо	69-84
	Andantino	Швидше, ніж Andante	72-88
	Moderato assai	Дуже помірно	76-92
	Moderato	Помірно	80-96
Жваві	Con moto	Рухливо	84-100
	Allegretto moderato	Помірно жваво	88-104
	Allegretto	Повільніше, ніж Allegro	92-108
	Allegretto mosso	Жвавіше, ніж Allegretto	96-112
	Animato	Жваво, натхненно	100-116
	Animato assai	Дуже натхненно, жваво	104-120
Швидкі	Allegro moderato	Помірно швидко	108-126
	Tempo di marcia	В темпі маршу	112-126
	Allegro non troppo	Не дуже швидко	116-138
	Allegro	Швидко, весело	120-144
	Allegro molto	Досить швидко	138-160
	Allegro assai	Дуже швидко	144-168
	Allegro agitato	Швидко, збуджено	152-176
	Allegro vivace	Повільніше, ніж Vivace	160-184
Дуже швидкі	Vivace	Значно швидше, ніж Allegro	168-192
	Presto	Дуже швидко	184-200
	Prestissimo	Надзвичайно швидко	192-208

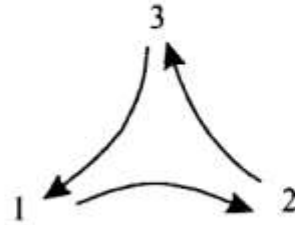
II. ДИРИГЕНТСЬКІ СХЕМИ

Прості метри

Дводольний метр

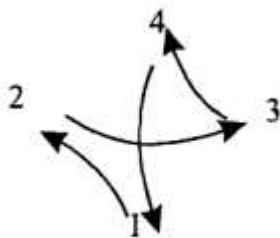

Тридольний метр

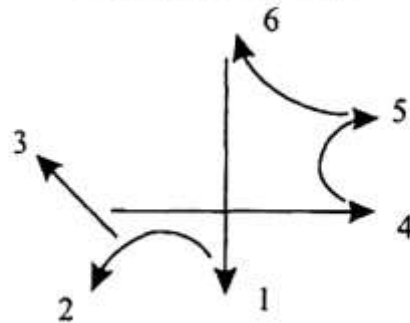

Складні метри

Чотиридольний метр

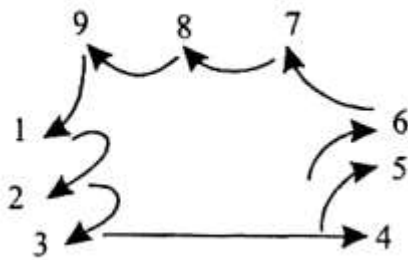

Шестидольний метр

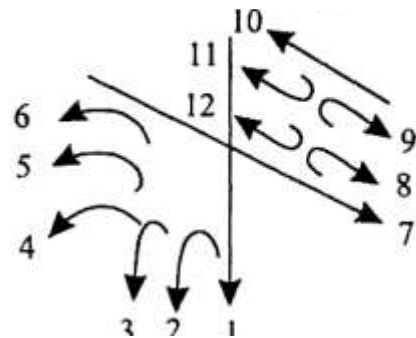
У швидких темпах «на два» (подовжений рух)

Дев'ятидольний метр

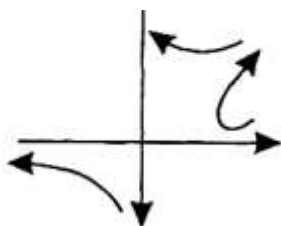
У швидких темпах «на три»

Дванадцятидольний метр

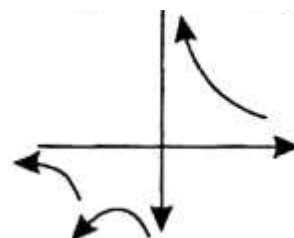
У швидких темпах «на чотири»

П'ятидольний метр (2+3)

Мішані метри

П'ятидольний метр (3+2)

1. Диригентські схеми дано для правої руки. (Рухи для лівої руки мають дзеркальний вигляд)

АЛФАВІТНИЙ ПОКАЗЧИК ТВОРІВ

«Kyrie». частина із «St.Aloisius - Messe». Музика Дж.Грубера. Перекладення для хору. Г.Ластовченко	127
«Mater amabilis». Музика В.Моцарта.....	59
«Miserere». Музика А.Лотті	33
«Quando corpus morietur». частина №12 із кантати «StabatMater». Музика Дж.Перголезі.....	124
«Аллилуйя». Музика О.Кожуховської.....	26
«Ау, ау!» Вірші О.Дітерікса. Музика В.Дементьєва	69
«Венеція ночью». Вірші О.Фета. Музика С.Танєєва.....	22
«Веснянка». Українська народна пісня. Обробка О.Яковчука	27
«Вечер». Вірші Д.Тонського. Музика О.Алябєєва. Перекладення для хору О.Салоннікової.....	7
«Вечерняя песня». Вірші О.Плєщєєва. Музика М.Мусоргського. Перекладення для хору Є.Леонова	46
«Всех цветочков боле». Вірші І.Дмитрієва. Музика О.Алябєєва	54
«Девчонка везла воду». Вірші В.Вікторова. Музика В.Мураделі	24
«Дивная новина». Колядка. Обробка А.Гнатишина	16
«До двору, женчики». Українська народна пісня. Обробка Р.Скалецького ...	19
«До-ре-мі». Хор із мюзиклу «Звуки музики». Російський текст М.Цейтліної. Музика Р.Роджерса	74
«Дружба». Російський текст Е.Александрової. Музика Л.ван Бетховена.....	13
«За річкою, за Дунаєм». Українська народна пісня. Обробка М.Леонтовича...	17
«Задремали волны». №4 із циклу «Шість хорів». Вірші Р.К. Музика С.Рахманінова. Перекладення для хору О.Кожєвнікова	137
«Занялася заря». Вірші І.Сурикова. Музика В.Сокольського.....	11
«Заря лениво догорает». Вірші С.Надсона. Музика Ц.Кюї.....	82
«Калинонька». Вірші С.Алексєйцева. Музика М.Черниша.....	92
«Канцонетта». Музика Л.Піччині. Перекладання для хору П.Левандо	43
«Катит весна». Вірші Г.Гейне. Музика П.Чеснокова.....	84
«Колыбельная». Вірші народні. Музика О.Гречанінова	80
«Куявяк». Польська народна пісня. Російський текст К.Алемасової Перекладення для хору М.Нахімовського.....	78
«Лесная ночь». Вірші П.Хейзе. Російський текст К.Алемасової. Музика Й.Брамса.	44
«Летите, голуби!» Із кінофільму «Ми за мир!». Вірші М.Матусовського. Музика І.Дунаєвського	140
«Липы снова цветут». Німецька народна пісня. Російський текст В.Вікторова. Обробка Г.Струве.....	8
«Лянок». Білоруська народна пісня. Обробка С.Грибкова	14
«Маричка». Вірші М.Ткача. Музика С.Сабадаша. Переклад В.Татарінова. Перекладення для хору Г.Фармаковського	95
«Мы поем веселья песни». Хор із опери «Викрадення із Сералю». Вірші К.Алемасової. Музика В.Моцарта. Перекладення для дитячого хору С.Благообразова.....	102
«На вулиці скрипка грає». Українська народна пісня. Обробка С.Калюжного.....	20

«На потоці, коло броду». Вірші Г.Гайсинюка. Музика О.Глушицької.....	99
«На севері диком». Вірші М.Лермонтова. Музика О.Даргомижського	23
«Над річкою бережком». Українська народна пісня. Обробка М.Леонтовича	32
«Не бушуйте, ветри буйные». Російська народна пісня. Обробка О.Юрлова	48
«Нет мне отрады». Вірші Б.Залеського. Переклад на російську мову О.Машистова. Музика Ф.Шопена. Перекладення для хору П.Левандо..	56
«Ноктюрн». Вірші Р.Рождественського. Музика А.Бабаджаняна. Перекладення для хору В.Моделя	38
«Ночь отошла». Російський текст П.Богданова. Музика Й.-С.Баха	47
«Ой летіла горлиця». Українська народна пісня. Обробка Б.Лятошинського.....	41
«Ой рана на йвана». Білоруська народна пісня. Обробка О.Прохорова	37
«Ой у полі жито». Українська народна пісня. Обробка С.Орфєєва	66
«Ой ходить сон». Українська народна пісня. Обробка М.Макоди.....	5
«Осінь починається». Вірші М.Лисича. Музика Ю.Щуровського	12
«Осінь». Вірші Д.Павличка. Музика Ж.Колодуб.....	29
«Парижское танго». Німецький текст Г.Бушора. Переклад М.Підберезівського. Музика К.Брюна. Перекладення для хору Т.Овчиннікової	87
«Певец». Силезька народна пісня. Російський текст М.Павлової.....	6
«Песня о криницах». Вірші В.Карпенка. Музика А.Ешпая	49
«Песня о мечте». Вірші В.Степанова. Музика В.Чернишова. Перекладення для хору І.Гейнріхса	117
«Пливе човен». Вірші народні. Музика М.Лисенка	130
«Подольночка». Українська народна пісня. Обробка Л.Ревуцького	18
«Посмотрите-ка, добрые люди». Російська народна пісня. Обробка М.Римського-Корсакова	55
«Пролісок». Вірші В.Сосюри. Музика Г.Майбороди.....	52
«Распев». Фрагмент із «Літургії». Музика П.Чайковського. Перекладення для хору П.Левандо	64
«Свята ніч». Текст оригіналу Й.Мора. Музика Ф.Грубера. Перекладення для хору Л.Байди	34
«Славим юность». Російський текст К.Алемасової. Музика В.Моцарта	57
«Сон». Вірші К.Аксакова. Музика Д.Бортнянського.....	62
«Улетай на крыльях ветра». Хор із опери «Князь Ігор». Музика О.Бородіна	111
«Улетали лебеди». Вірші В.Приходько. Музика О.Туманян	35
«Утренний привет». Із циклу «Прекрасна мельничиха». Вірші В.Мюллера. Музика Ф.Шуберта. Перекладення для хору В.Самаріна	10
«Утро». Вірші О.Годова. Музика Д.Бортнянського	60
«Цвіркун». Вірші П.Беранже. Музика Ж.Рамо	71
«Чуєш, брате мій». Українська народна пісня. Обробка К.Стеценка	50
«Щедрик». Українська народна пісня. Обробка М.Леонтовича	30
«Янка». Білоруська народна пісня. Обробка О.Туренкова	108

ЗМІСТ

Частина I Розмежування функцій рук

Твори без супроводу

«Ой ходить сон». Українська народна пісня. Обробка М.Макоди	5
«Певец». Силезька народна пісня. Російський текст М.Павлової	6
«Вечер». Вірші Д.Тонського. Музика О.Аляб'єва. Перекладення для хору О.Салоннікової	7
«Липы снова цветут». Німецька народна пісня. Російський текст В.Вікторова. Обробка Г.Струве	8
«Утренний привет». Із циклу «Прекрасна мельничиха». Вірші В.Мюллера. Музика Ф.Шуберта. Перекладення для хору В.Самаріна	10
«Занялася заря». Вірші І.Сурикова. Музика В.Сокольського	11
«Осінь починається». Вірші М.Лисича. Музика Ю.Щуровського	12
«Дружба». Російський текст Е.Александрової. Музика Л.ван Бетховена	13
«Лянок». Білоруська народна пісня. Обробка С.Грибкова	14
«Дивная новина». Колядка. Обробка А.Гнатишина	16
«За річкою, за Дунаєм». Українська народна пісня. Обробка М.Леонтовича	17
«Подольночка». Українська народна пісня. Обробка Л.Ревуцького	18
«До двору, женчики». Українська народна пісня. Обробка Р.Скалецького	19
«На вулиці скрипка грає». Українська народна пісня. Обробка С.Калюжного	20
«Венеция ночью». Вірші О.Фета. Музика С.Танєєва	22
«На севере диком». Вірші М.Лермонтова. Музика О.Даргомижського	23
«Девчонка везла воду». Вірші В.Вікторова. Музика В.Мураделі	24
«Аллилуйя». Музика О.Кожуховської	26
«Веснянка». Українська народна пісня. Обробка О.Яковчука	27
«Осінь». Вірші Д.Павличка. Музика Ж.Колодуб	29
«Щедрик». Українська народна пісня. Обробка М.Леонтовича	30
«Над річкою бережком». Українська народна пісня. Обробка М.Леонтовича	32
«Misereere». Музика А.Лотті	33
«Свята ніч». Текст оригіналу Й.Мора. Музика Ф.Грубера. Перекладення для хору Л.Байди	34
«Улетали лебеди». Вірші В.Приходько. Музика О.Туманян	35
«Ой рана на йвана». Білоруська народна пісня. Обробка О.Прохорова	37
«Ноктюрн». Вірші Р.Рожественського. Музика А.Бабаджаняна. Перекладення для хору В.Моделя	38
«Ой летіла горлиця». Українська народна пісня. Обробка Б.Лятошинського	41
«Канцонетта». Музика Л.Піччині. Перекладання для хору П.Левандо	43
«Лесная ночь». Вірші П.Хейзе. Російський текст К.Алемасової. Музика Й.Брамса	44
«Вечерняя песня». Вірші О.Плещєєва. Музика М.Мусоргського. Перекладення для хору Є.Леонова	46
«Ночь отошла». Російський текст П.Богданова. Музика Й.—С.Баха	47
«Не бушуйте, ветры буйные». Російська народна пісня. Обробка О.Юрлова	48
«Песня о криницах». Вірші В.Карпенка. Музика А.Ешпая	49
«Чуєш, брате мій». Українська народна пісня. Обробка К.Стеценка	50
«Пролісок». Вірші В.Сосюри. Музика Г.Майбороди	52
«Всех цветочков боле». Вірші І.Дмитрієва. Музика О.Аляб'єва	54
«Посмотрите-ка, добрые люди». Російська народна пісня. Обробка М.Римського-Корсакова	55
«Нет мне отрады». Вірші Б.Залесьського. Переклад на російську мову	

О.Машистова. Музика Ф.Шопена. Перекладення для хору П.Левандо.....	56
«Славим юність». Російський текст К.Алемасової. Музика В.Моцарта.....	57
«Mater amabilis». Музика В.Моцарта.....	59
«Утро». Вірші О.Годова. Музика Д.Бортнянського.....	60
«Сон». Вірші К.Аксакова. Музика Д.Бортнянського.....	62
«Распев». Фрагмент із «Літургії». Музика П.Чайковського.	
Перекладення для хору П.Левандо.....	64
«Ой у полі жито». Українська народна пісня. Обробка С.Орфєєва.....	66

Твори з супроводом

«Ау, ау!» Вірші О.Дітеріхса. Музика В.Дементьєва	69
«Цвіркун». Вірші П.Беранже. Музика Ж.Рамо.....	71
«До-ре-мі». Хор із мюзиклу «Звуки музики». Російський текст М.Цейтліної. Музика Р.Роджерса.....	74
«Куявяк». Польська народна пісня. Російський текст К.Алемасової Перекладення для хору М.Нахімовського.....	78
«Колыбельная». Вірші народні. Музика О.Гречанінова.....	80
«Заря лениво догораєт». Вірші С.Надсона. Музика Ц.Кюї.....	82
«Катит весна». Вірші Г.Гейне. Музика П.Чеснокова.....	84
«Парижское танго». Німецький текст Г.Бушора. Переклад М.Підберезівського. Музика К.Брюна. Перекладення для хору Т.Овчиннікової.....	87
«Калинонька». Вірші С.Алексейцева. Музика М.Черниша.....	92

«Маричка». Вірші М.Ткача. Музика С.Сабадаша. Переклад В.Татарінова. Перекладення для хору Г.Фармаковського.....	95
«На потоці, коло броду». Вірші Г.Гайсинюка. Музика О.Глушицької.....	99
«Мы поем веселья песни». Хор із опери «Викрадення із Сералю». Вірші К.Алемасової. Музика В.Моцарта. Перекладення для дитячого хору С.Благообразова.....	102
«Янка». Білоруська народна пісня. Обробка О.Туренкова.....	108
«Улетай на крыльях ветра». Хор із опери «Князь Ігор». Музика О. Бородіна.....	111
«Песня о мечте». Вірші В.Степанова. Музика В. Чернишова. Перекладення для хору І.Гейнріхса...	117
«Quando corpus morietur». Частина №12 із кантати «Stabat Mater». Музика Дж.Перголезі.....	124
«Kyrie». Частина із «St.Aloisius - Messe». Музика Дж.Грубера. Перекладення для хору. Г.Ластовченко	127
«Пливе човен». Вірші народні. Музика М.Лисенка	130
«Задремали волны». №4 із циклу «Шість хорів». Вірші Р.К. Музика С.Рахманінова. Перекладення для хору О.Кожевнікова	137
«Летите, голуби!». Із кінофільму «Ми за мир!». Вірші М.Матусовського. Музика І.Дунаєвського	140

ДОДАТКИ	146
---------------	-----

АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК ТВОРІВ	148
-------------------------------------	-----

Навчальне видання

Укладач:

СТЕФІНА Надія Василівна

ХРЕСТОМАТІЯ З ХОРОВОГО ДИРИГУВАННЯ

*навчально-методичний посібник
для студентів вищих навчальних закладів*

Випуск II

Частина I

Комп'ютерна верстка **С. П. Цьома**

Здано на виробництво 21.03.2014. Підп. до друку 08.04.2014.
Формат 60×84/8. Гарнітура Book Antiqua. Папір офсетний. Друк офсетний.
Ум. друк. арк. 13,4. Ум. фарб.-відб. 13,4. Обл.-вид. арк. 17,1.
Тираж 300 пр.

Виготовлено на обладнанні ФОП Цьома С. П.
м.Суми, вул. Роменська, 100
телефон для довідок (097) 770-97-86